

HEZKUNTZA FISIKOA ETA BERE DIDAKTIKA

ERIKA HERNANDEZ BALLESTERO

GORPUTZ HEZKUNTZAREN
GARRANTZIA HAUR HEZKUNTZAN
GARRAIOEKIN BATERATUTAKO
UNITATE DIDAKTIKOAREN BIDEZ

GBL 2014

Haur Hezkuntzako Irakasleen Gradua
Grado en Maestro en Educación Infantil

Gradu Bukaerako Lana
Trabajo Fin de Grado

***GORPUTZ HEZKUNTZAREN GARRANTZIA HAUR
HEZKUNTZAN GARRAIOEKIN BATERATUTAKO
UNITATE DIDAKTIKOAREN BIDEZ.***

ERIKA HERNANDEZ BALLESTERO

GIZA ETA GIZARTE ZIENTZIEN FAKULTATEA
FACULTAD DE CIENCIAS HUMANAS Y SOCIALES

NAFARROAKO UNIBERTSITATE PUBLIKOA
UNIVERSIDAD PÚBLICA DE NAVARRA

I.

Ikaslea / Estudiante

Erika Hernandez Balletero

Izenburua / Título

Gorputz Hezkuntzaren garrantzia Haur Hezkuntzan garraioekin bateratutako Unitate Didaktikoaren bidez.

Gradu / Grado

Haur Hezkuntzako Irakasleen Gradua / Grado en Maestro en Educación Infantil

Ikastegia / Centro

Giza eta Gizarte Zientzien Fakultatea / Facultad de Ciencias Humanas y Sociales
Nafarroako Unibertsitate Publikoa / Universidad Pública de Navarra

Zuzendaria / Director-a

Imanol Echarri Garcia

Saila / Departamento

Osasun Zientziak Saila/ Departamento Ciencias de la Salud.

Ikasturte akademikoa / Curso académico

2013/2014

Seihilekoa / Semestre

Udaberrikoa / Primavera.

Hitzaurrea

2007ko urriaren 29ko 1393/2007 Errege Dekretua, 2010eko 861/2010 Errege Dekretuak aldatuak, Gradu ikasketa ofizialei buruzko bere III. kapitulu hau ezartzen du: “ikasketa horien bukaeran, ikasleek Gradu Amaierako Lan bat egin eta defendatu behar dute [...] Gradu Amaierako Lanak 6 eta 30 kreditu artean edukiko ditu, ikasketa planaren amaieran egin behar da, eta tituluarekin lotutako gaitasunak eskuratu eta ebaluatu behar ditu”.

Nafarroako Unibertsitate Publikoaren Haur Hezkuntzako Irakaslearen Graduak, ANECAk egiaztatutako tituluaren txostenaren arabera, 12 ECTSko edukia dauka. Abenduaren 27ko ECI/3854/2007 Aginduak, Haur Hezkuntzako irakasle lanetan aritzeko gaitzen duten unibertsitateko titulu ofizialak egiaztatzeko baldintzak ezartzen dituenak arautzen du titulu hau; era subsidiarioan, Unibertsitatearen Gobernu Kontseiluak, 2013ko martxoaren 12ko bileran onetsitako Gradu Amaierako Lanen arautegia aplikatzen da.

ECI/3854/2007 Aginduaren arabera, Haur Hezkuntzako Irakaslearen ikasketa-plan guztiak hiru modulutan egituratzen dira: lehena, oinarrizko prestakuntzaz arduratzen da, eduki sozio-psiko-pedagogikoak garatzeko; bigarrena, didaktikoa eta diziplinakoa da, eta diziplinen didaktika biltzen du; azkenik, Practicum daukagu, zeinean graduako ikasleek eskola praktiketan lortu behar dituzten gaitasunak deskribatzen baitira. Azken modulu honetan dago Gradu Amaierako Lana, irakaskuntza guztien bidez lortutako gaitasun guztiak islatu behar dituen. Azkenik, ECI/3854/2007 Aginduak ez duenez zehazten gradua lortzeko beharrezkoak diren 240 ECTSak nola banatu behar diren, unibertsitateek ahalmena daukate kreditu kopuru bat zehazteko, aukerako irakasgaiak ezarri, gehienetan.

Beraz, ECI/3854/2007 Agindua betez, beharrezkoa da ikasleak, Gradu Amaierako Lanean, erakus dezan gaitasunak dituela hiru moduluetan, hots, oinarrizko prestakuntzan, didaktikan eta diziplinan, eta Practicumean, horiek eskatzen baitira Haur Hezkuntzako Irakasle aritzeko gaitzen duten unibertsitateko titulu ofizial guztietan.

III.

Lan honetan, oinarrizko prestakuntzako modulua/ak haurrak psikomotrizitatearen aldetik nola garatzen diren ulertzera lagundu dit. Teorikoki ikusitako guztia psikomotrizitate gela batean lantzen da nahiz eta helburu nagusia hori ez izan. Hau da, psikologiako, soziologiako antropologiako etab. ikasgaiak gorputzeko mugimenduekin erlazioa dute eta hauen bitartez eta sortzen diren mugimenduen bidez haurraren auto-estimua egoeran antzematen da. Curriculum oinarri bezala izanda ere oso lagungarria da, batez ere ebaluazio irizpideak nolakoak izan behar duten jakiteko eta zertan zentratu beharko gara gehien bat irakasleak ebaluatzeke garaian.

Didaktika eta diziplinako modulua/ak ere eragina dute psikomotrizitateko saioetan. Matematika landu egiten da materialen formengatik, bolumenarengatik, antolaketarengatik etab. Baita zenbait jardueren plangintzaren aldetik ere. Musikarekin berriz, erritmoa, oreka, espresioak, entzumena etab landu daitezke. Eta zer esanik ez, hizkuntza eta literaturaren aldetik. Orokorrean, saioak amaitu baino lehen plastikarekin erlazioa duten ekintzak gauzatzen dira eta hori psikomotrizitate fina lantzeko aukera paregabea da.

Halaber, Practicum modulua/ak, teorikoki ikusitako guztia hobeto ulertzera laguntzen dute. Haurrak psikomotrizitate saio batean ikusi ondoren, errazagoa egiten da bereiztea zein mugimendu diren menperatuak izan behar diren etapa bakoitzean. Honekin batera, Piageten estadioak errealitatean ikusteko aukera paregabea da. Praktiketara landutako ikasgai guztiak batera ikusteko aukera paregabea da, bertan konturatzen bai zara dena aman-komunean dagoela eta kasu honetan, motrizitatea uneoro lantzen dutela eta zein garrantzizkoa den beraien lehenengo urteetan.

Azkenik, aukerako modulua/ak, pedagogia terapeutikokoak izan direnez, esan beharra daukat psikomotrizitateko saioetan psikologia asko ukitzen dela. Haurrak uneoro beraien nahiak adierazteko beharra dute eta saio hauetan izaten da non nahiak, beldurrak, antsietateak etab. agertzen diren uneak. Hezkuntza premia bereziak dituen haurrak gorputz hezkuntzako saioetan behar horiek hoberen ase daitezkeen unea da, baita asaldurak detektatu ere. Jolasaren bidez, haurren arazoak errazago ikusiko baitira.

LABURPENA

Haur Hezkuntzako lehenengo eta bigarren zikloetan jasotzen den hezkuntza, baliogarria eta erabakigarria da gizakiarentzat pertsona gisa izango duen garapen osorako. Horregatik, ondorengo lanaren bidez, bizitzako lehen etapan haurren hazkuntza psikomotrizitatearen bidez zein garrantzia duen azalduko da. Zer den, zeintzuk diren edukiak eta metodologia aipagarrienak alegia. Lan hau irasle edo etorkizuneko irakasleentzat zuzenduta dago beraz, eskola batean praktikan jarri daitekeen zerbitzu bat eskaintzen da.

Lehenengo zatia osatzeko hainbat autoreen inguruan irakurritako liburuetan oinarritua dago eta horrekin ere bigarren atala osatu zen. Bigarren atala garraioen ikas-unitatea da non haurrek garraioak eta hauen ingurua jolasen bidez, ezagutzearekin batera, beraien gorputza ere ezagutzen dute.

Hitz gakoak: Haur Hezkuntza, psikomotrizitatea, ikas-unitatea, garraioak, gorputza.

RESUMEN

La educación que se recibe en el primer y segundo ciclo de Educación Infantil es esencial y decisivo para el ser humano para el desarrollo completo que tendrá como persona. Es por eso que en el siguiente trabajo se explicará la importancia que tiene la psicomotricidad en la educación de los primeros años de los niños. Se explicará qué es, cuáles son sus contenidos y las metodologías más relevantes. Este trabajo está dirigido a los futuros maestros, por lo tanto, lo que se ofrece es un servicio que se puede poner en práctica en un colegio.

La primera parte del trabajo está basada en la lectura de libros sobre algunos autores de la psicomotricidad, así, basándome en ello se ha completado la segunda parte. La segunda parte es una Unidad Didáctica basada en los transportes con el cual, a través de los juegos los niños obtendrán conocimientos sobre ellos y a su vez conocerán su propio cuerpo.

Palabras clave: Educación Infantil, psicomotricidad, Unidad Didáctica, transportes, cuerpo

ABSTRACT

The childhood education of the first and second cycle is very important and decisive for the humans and their growth as person. That's why the next work explains the value of the psychomotricity on the education in early ages. It shows what it is, the relevant points and working methods. The work is made for future teachers offering a service which is able to implement at schools.

First part of the work is based on reading books which talk about psychomotricity. Basing on the authors of those books has been realised the second part of the work. The second is a didactic unit based on transports using the games to show the children about their bodies and themselves.

Keywords: Childhood education, psychomotricity, didactic unit, transports, body.

AURKIBIDEA.

ORRIALDEAK

HITZAURREA

1. GORPUTZ HEZKUNTZA HAUR HEZKUNTZAN

1.1.	Zer da?	5-9
1.2.	Edukiak	10-16
1.3.	Oinarri metodologikoak	17
1.3.1.	Jean Le Boulch	18
1.3.2.	Cèlestine Freinet	19-21
1.3.3.	Bernarde Aucouturier	22-30

2. UNITATE DIDAKTIKOA

1.4.	Justifikazioa	31-34
1.5.	Oinarrizko gaitasunak	35-38
1.6.	Helburu didaktikoak	39-40
1.7.	Edukiak	41-42
1.8.	Metodologia	43-47
1.9.	Plangintza	
2.6.1	I. Saioa	48-51
2.6.2	II. Saioa	52-55
2.6.3.	III. Saioa	56-60
2.6.4.	IV. Saioa	61-66
1.10.	Ebaluazio irizpideak	67-69
2.7.1	Behaketa taula	69

ONDORIOAK

CONCLUSIONES

ERREFERENTZIA BIBLIOGRAFIKOAK

ERANSKINAK

Eranskina I: Gurasoentzako gutuna.
 Eranskina II: Jarduera gehigarriak.
 Eranskina III: Unitateari bukaera eman.

IRUDIEN AURKIBIDEA:

	ORRIALDEAK
1. Irudia: Hitzaurrea	4
2. Irudia: Psikomotrizitatearen teoria (I)	6
3. Irudia: Psikomotrizitatearen teoria (II)	7
4. Irudia: Edukiak.	10
5. Irudia: Gorputz eskema.	16
6. Irudia: Oinarri metodologikoak.	17
7. Irudia: J. Le Boulch.	19
8. Irudia: C. Freinet.	21
9. Irudia: B. Aucouturier	30

TAULEN AURKIBIDEA:

	ORRIALDEAK
1. Taula: Barneratu beharreko kontzeptuak.	8-9
2. Taula: Edukiak.	11
3. Taula: Lateralitate motak.	15
4. Taula: Adierazkortasun motorrerako materiala B. Aucouturier-en ustez.	25
5. Taula: Adierazkortasun grafiko eta plastikorako materiala B. Aucouturier-en aburuz.	26
6. Taula: Unitate didaktikoaren aurkezpena.	34
7. Taula: Unitate Didaktikoko saioen egituraketan kontutan hartu beharrekoa.	47
8. Taula: 1. Saioa.	51
9. Taula: 2. Saioa.	55
10. Taula: 3. Saioa.	60
11. Taula: 4. Saioa.	64
12. Taula: Saioen kronograma	66
13. Taula: Behaketa taula.	69
14. Taula: Ondorio eta helburuen arteko lotura.	74

HITZAURREA

Aldez aurretik gorputz heziketaren kontzeptu batzuk argituko dira, hala nola, 0-6 urte bitarteko adinetan izaten diren aldaketak eta haurrek izaten dituzten garapenak. Bertan, edukiak aipatuko dira, erabili daitezkeen oinarri metodologikoak eta haur hezkuntzari garrantzia ematen hasi ziren lehenengo teoriak edo pedagogoak aipatuko dira.

Ondoren, garatuko den proiektua, errepideetako gaur egungo egoera kontuan izanik, zein eta hobe bertan dauden arazoak hobetzeko edo behintzat haurrei ze nolako jarrerak izan behar dituzten irakasteko, hezkuntza jarduera baten proposamenean oinarrituko da. Hau da, proiektu baten diseinua non haurrek beraien irudimena, sormena, gaitasunak etb. landu ahal izango dituzten. Honekin batera haur hezkuntzaren helburu orokorra bultzatu nahi da, haurrek beraien gaitasun fisikoa, afektiboa, intelektuala, soziala eta moralaren garapena bultzatzea.

Proiektua gorputz hezkuntzarekin erlazioa izango duenez, ikas-unitatea garraio eta gorputz mugimenduekin bat egingo du. Gaia gorputz heziketarekin eta jarduera fisikoekin nahasteak ezinbestekoa da hasierako urteetatik aurrera haurrek garapeneko fase guztietan mugitzeko beharra dutelako eta gorputzaren garapen harmonikoa bilatzen delako. Hau da, gorputz heziketa, giza heldutasuna, harmonia, autokontzeptu positiboa eta arrazoizko autoestimua lortzeko balio duen tresna delako. Horregatik, umearen garapen osoaren barruan garrantzi handia dute afektibitate harremaneko alderdiak, horrela, proiektu honen bidez, haurren portaera berezkoenak eta beraien arteko nahiz helduekin dituzten harremanak behatu ahal izango da. Hau horrela, haurren barne eta kanpo elkarbizitza sustatzeko baliogarria izango da, baita gatazkak konpontzeko ere. Gatazkak ekiditeko, arau batzuk finkatuko dira non denak errespetatu behar dira. Unitate honekin autonomia ere bultzatuko da haurren sentimenduak, emozioak eta baloreak kontutan izanik. Hezitzailea uneoro haurra errespetatuko du, Bernar Aucouturier dioen bezala “bien artean kalitatezko erlazioa egon behar du: arreta, entzumena, prest egotea, komunikazioa eta proposamenen argitasuna. Ezezko egituratzailea erabili behar da.”

Bestalde, gorputz hezkuntzatik at dauden beste faktore batzuk ere kontutan izango dira, adibidez, hezkuntzaren aldetik, ulermena eta hiztegi aberatsa izateak ere aztertuak izango dira. Izan daitezkeen disfuntzioak agertu ez gero, eskolako pedagogoarekin harremanetan jarri beharko ginateke eta berekin bat lan egin.

Antolaketari dagokionez, proiektu honetan, Vaca-k (1996) proposatutako ereduak jarraituko da. Sartzeko erritualak (ikasgelatik gorputz heziketako esparruraino), hasierako edo elkartzeko momentua (arauak), jolas aktibo edo jardueraren unea, erlaxaziorako, barneratzeko eta hitz egiteko unea eta azkenik, irteteko erritualak.

Nahiz eta antza eman dena antolatuta dagoela, haurrek ere jolas libreaz gozatu ahal izango dute. Jolas librearen bitartez bizi esperientziak transmititzen dituzte (fantasiak, beldurrak...). Schiller (1759-1805) poeta alemaniarrek esan zuen bezala: “gizakia jolas egiten duenean bakarrik da benetako gizaki”.

Unitatearekin hasi baino lehen gurasoekin bilera bat egitea ondo egongo litzateke edo ohartxo bat emango zaie beraien seme alabek landuko dutenaren jakinean egoteko eta etxean (kasu honetan errepideetan) praktikara eramaten hasteko.

Horregatik nire proiektua eskola batera eraman ahal daitekeen zerbitzu baten diseinutzat hartu daiteke.

Garraioak lantzea gorputz hezkuntzaren bidezko interesa piztu zitzaidan garrantzizko bi kontzeptu bezala ikusten ditudalako. Haurrek eguneroko bizitzan dauden garraioak eta haiekin erlaxionatuta dauden arauak barneratzeaz gain, oinarrizko mugimenduak ere landuko dituzte eta aldi berean, integrazioa emateko aukera paregabea delako eta haurren garapen osoa bilatzen duelako. Horregatik, lan honek, gorputz hezkuntzaren inguruko informazioa ikertzera eraman dit eta, ondorioz, unitate didaktiko bat diseinatzera.

Lana honen bidez, graduako hainbat konpetentzia lortzen dira, aipagarrienak hauek dira:

- Haur Hezkuntzako helburuak, eduki curricularrak, antolaketa, metodologia eta ebaluatzeak irizpideak ezagutu. (Orokorra, CG1)

- Ikuspuntu global eta integratzaileraren dimentsio kognitiboa, emozionala, psikomotorra eta borondatea sustatu. (Orokorra, CG2)
- Testuinguru anitzetan kultur- eta hizkuntza aniztasuna sustatu, ikasleen premiak bereziak aintzat hartuta, genero berdintasuna, ekitatea eta gizarte eskubideen garapena. (Orokorra, CG3)
- Taldeko arauen onarpena eta gainontzeko errespetuaren inguruan taldean hausnartu. Ikasle bakoitzaren autonomia eta hezkuntza bereizitasun emozionalak, sentimenduak eta baloreak sustatu hezkuntzako alderdiak bezala. (Zehatza, CE4)
- Lankidetzak, bizikidetzak, motibazioa eta ikasteko desioa, ikastetxeko proiektuetan aktiboki parte hartu, eta familia-arteko erlazioak zaintzearen sustapena. (Zehatza, CE10)

Lan honetan proposatuko diren helburuak ondorengoak dira:

- Gorputz hezkuntza Haur Hezkuntzan duen garrantzia azaltzea.
- Egindako hausnarketaren bidez etorkizuneko haur hezkuntzako irakasleentzat gidoi bezala baliogarria izatea.
- Lehenengo urteetan mugimendua sustatzea duen garrantziaz jabetzea.
- Landu beharreko edukiak zein nolako garrantzia duten proposatu daitezkeen jardueretan ikustea.
- Ohizko metodologietatik at beste batzuk daudenaren berri izatea.
- Unitate didaktiko bat sortu aipatutako eduki eta metodoak kontuan izanda, garraioen gaia garatu Haur Hezkuntzako gela batean egokitzeak dagokien jarduerekin.
- Jardueren bidez helburuak finkatzea, hala nola, haurren beraien gorputz eskemaren kontzientzia hartzea, lateralitateraren, orekaren eta orientazioaren zentzua izatea, besteekin komunikatzea etab.
- Ondorio eta iritziak finkatu etorkizuneko irakasle bezala baliogarriak izango direnak.

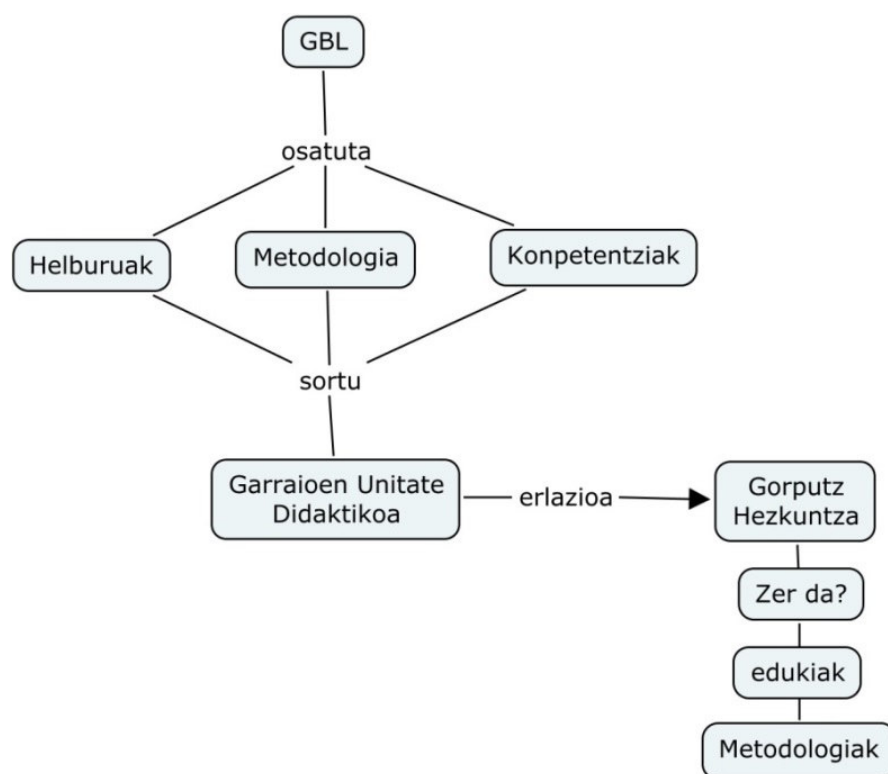
Helburua hauek lortzeko lanaren metodologia ondorengoak izan da:

- Hainbat iturritara jo behar izan dut, hala nola, artikulak, liburuak eta web orrialdeak. Liburu aipagarriena *Jean Le Boulche*- ena izan da; “La educación por

el movimiento en la edad escolar”. Liburu hau gorputz eskemaren kontzeptua sakonago lantzerantz lagundu dit.

Beste liburu aipagarri bat Bernard Aucouturierena izan da, non bertan, bere metodoa oinarritzat hartzerantz lagundu dit.

- Gorputz hezkuntzaren hausnarketa egin metodologia desberdinak identifikatuz.
- Aucouturier-en metodoa eta metodo psikozinetikoa kontutan izatea unitate didaktikoa sortzerakoan.
- Jardueren ideiak “actividades psicomotrices en la educación infantil” eta “psicomotricidad, ritmo y expresión corporal” liburuetatik atera eta moldaketak egin dira.
- Ondorioak eta iritziak.

1. Irudia

1. GORPUTZ HEZKUNTZA HAUR HEZKUNTZAN

1.1 Zer da?

Pastor Padillok (1994) zioen gorputz heziketa terminoaren ordez beste termino batzuk ere erabiltzen direla, hala nola, honako hauek: heziketa psikomotorra, hezkuntzako psikomotrizitatea, hezkuntza psikomotorra, motrizitatea, bizipen hezkuntza, adierazpen dinamikoa, gorputz adierazpena, hezkuntza motorra, harreman motrizitatea, oinarritzko gorputz heziketa, psikozenetika edo mugimendu bidezko hezkuntza, etab.

Psikomotrizitatearen helburu nagusia gorputzaren mugimendua menderatzen laguntzea eta gainontzekoekin, bai beste haur batzuekin bai munduarekin, izango dituen harremanak eta komunikazioa erraztea da. Helburu zehatzak ordea, zentzumen-gaitasuna estimulatzea, pertzepzio-gaitasuna hezi, gaitasun sinbolikoa estimulatzea eta psikomotrizitatea hezkuntzan egotea da.

Jatorrian, psikomotrizitate hitza jardun klinikoan haurraren atzerapenak edo eboluzio arazoak era integralean hartzeko sortu zen. Horrela, terapia –metodotzat hartzen zen. Gaur egun, haurtzaroa era integratu eta globalean hartzen duen heziketa-metodologia adierazten du. Kontzeptu eta teoria bezala XX.mendean jaio zen Pierre Vayer, Le Boulch eta Ernest Dupréren eskutik batik bat. Ernest Dupré sendagile frantziarra izan zen “psikomotrizitate” terminoa erabili zuen lehenengoa, zehatzagoak izanda, arlo patologikoan izan zen gaixo mentalen ahultasuna aztertu zuenean. Pierre Vayer-ek (1647-1706) honela definitzen zuen: “haurraren jokamoldea normalizatu edo hobetzeko helburuarekin gorputz heziketaren baliabideak erabiltzen dituen ekintza psikologikoa da.”

Hezkuntzaren ikuspuntutik, hezkuntza psikomotorra gorputzaren bidez hezkuntza orokorra da. Eta berhezkuntzaren aldetik, ekintza psikologikoa eta pedagogikoa da non gorputz ekintza erabiltzen da haurraren jarrera normalizatzeko eta bere pertsonalitateko aspektu guztien garapenean laguntzeko.

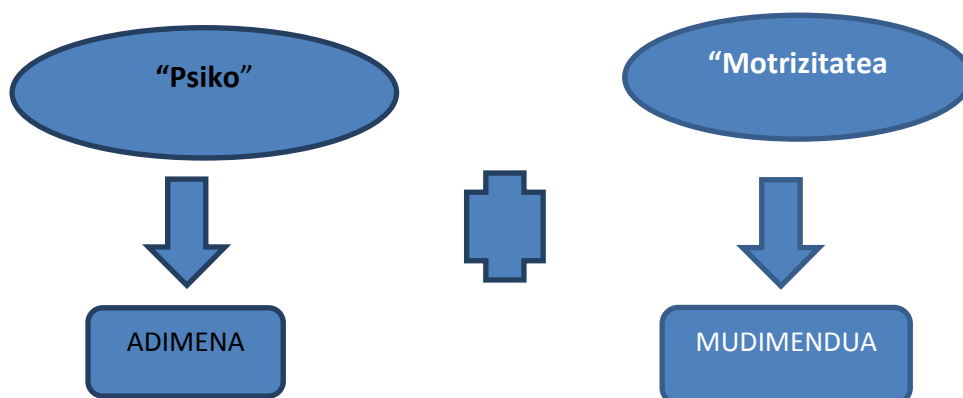
Vayer-entzat gorputz hezkuntza teknika bat da, baina batez ere gogo egoera bat da, haurraren arazoak eta ikuspegi globalak ikusteko aukera ematen duena. Eta haurraren garapen etapa desberdinei erantzun behar dio:

- Haur hezkuntza guztian zehar, ematen den hezkuntza guztia psikomotrizitate hezkuntza da.
- Urteeak pasa ahala, hezkuntza mota hau ekintzen bidez bereizten hasten da, hala nola, adierazpen ekintzen bidez eta idazteko eta irakurtzeko ikaskuntzan.

Vayer ikusi zuen psikomotrizitatea, haurren arazoak eta izan ditzazketen zailtasunak edo asaldurak ebazteko ezinbestekoa dela. Psikomotrizitatearen bidez haurrak bere gorputzaren kontzeptua ezagutzen du, horrela, gorputza erabili eta baloratu egingo du. Beraz, dena modu orokor batean lantzen duen irakasgaia dela esan daiteke. “Gu garen guztia; gure emozioak, gure sentimenduak, halaber gure kontzeptuzko ekintzak, gure gorputzetik bereiziezina dira.”(Pierre Vayer, 1958).

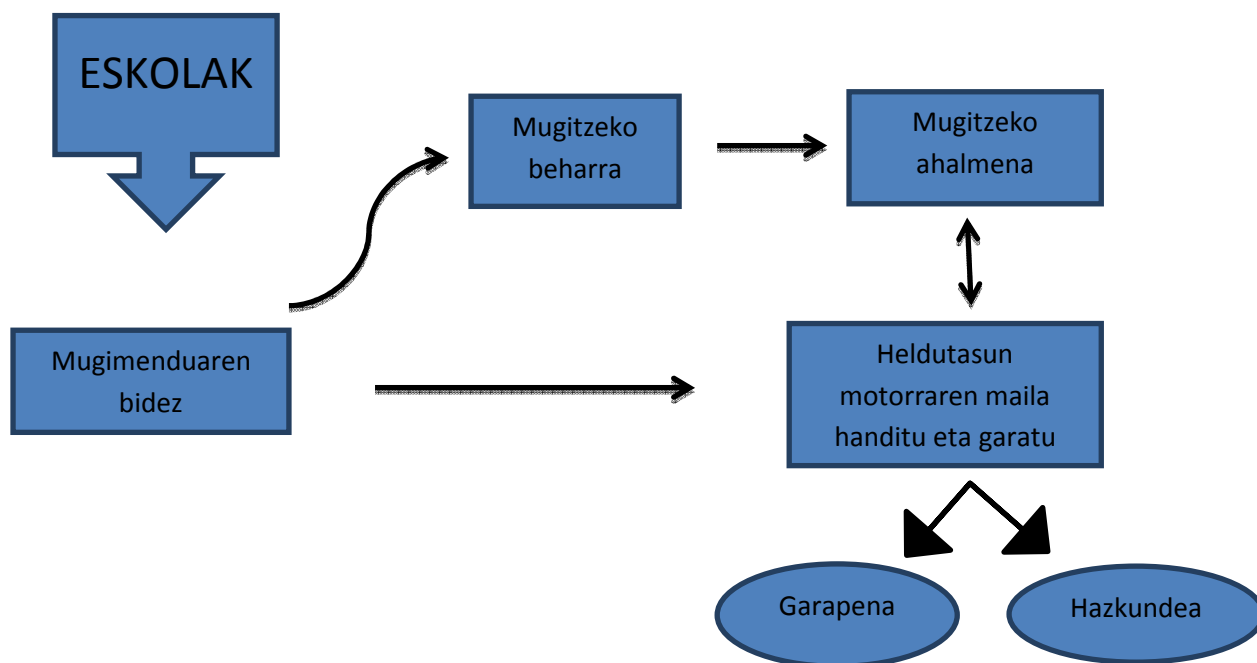
Bernard Aucouturierentzat, ordea, mugimenduaren eta psikismoaren arteko erlazioa azaltzen duen terminoa da. Praktika psikomotrizitatearen sortzailea da eta bertan haurrari heldutasun psikologikoa lortzera laguntzen zaio jolasaren eta ekintzen bidez. Praktika psikomotrizitatea, bizitzako lehenengo momentuetatik modu egokienean, haurrei laguntzen die garapen psikomotorra osatzera. Alderdien artean batzuk nabarmendu daitezke, hala nola, lateralitatea, gorputz eskema, espazioaren eta denboraren hautematea, arnasketa, oreka, besteak beste. Hauek, eskola garapenean eragina izaten dute. Nola? Ikaskuntzarako ezinbestekoak diren estrategia zehatzak barneratzeko zailtasunak dituztenean izan daiteke beraien gorputz eskema behar den bezala ez ezagutzea eta espazioan orientatzeko gabezia erakustea.

2.Irudia

Beraz, gorputz heziketak oinarritzko baldintza fisikoei eta kirol trebetasun jakin batzuen garapena bukatzeaz gain, batasun gisa uler daiteke, eta beste helburu batzuei ere heltzen die: arlo afektiboa, kognitiboa, toniko-emozionala eta sinbolikoa. Portaera bere osotasunean hartzen da, alderdi pertzeptibo-motorrak, alderdi fisiko-motorrak eta alderdi afektiboak, emozionalak eta harremanezkoak aztertuta. Horrela, motrizitatea forma metodiko eta ordenatuan landuko da haur hezkuntzako gorputz heziketan.

Argi izan behar da, haurrek garapeneko etapa guztietan mugitzeko beharra dutela, horregatik, funtsezkoa da, jarduera fisikoak lehendabiziko urteetatik sustatzea. Psikomotrizitatea, kalitatezko hezkuntzaren egituran integratuta dago, gorputzaren garapen harmonikoa bilatzen duelako, baita portaera onak eta balio indibidualak eta sozialak landu eta garatzeko esparru egokia ere delako. Bertan, jarrera negatiboak zein positiboak eragiten diren esperientziak sortzen dira. Ondorioz, hezkuntza-sistemaren helburu nagusien artean haurren beharrak asetzea eta bere gaitasunak garatzea da, horrela, baieztatu daiteke, garapen motorrak eta gorputz heziketaren arloak garrantzi handia izango dutela eskolako curriculumean.

3.Irudia

Hazkundera eta garapena lotuak egon harren, kontzeptu desberdinak dira. Hazkundera neurritz aldatzeari egiten dio erreferentzia, hau da, alde kuantitatiboa, sistema neuromotorraren eboluzioan zentratzen da. Garapena ordea, alde kualitatiboa du, heldutasun mailaren kalitatea baliosten du. (Didriche, Aucouturier eta Mendel, 2004)

Haur hezkuntzan oinarritzko kontzeptuak funtsezko osagaiak dira, mugimendu-eta motrizitate-saioetan landu beharrekoak. Saioetako jarduerari esker, espazio eta denboraren eremuan, aipatuko diren kontzeptuak eskuratzen lagundu diezaiekegu haurrei.

H. Wallonek gizakiaren lehenengo hizkuntza mugimendua dela esan zuen, berak ematen baitio umeari aukera bere beharrak asetzeko (lehenengo hilabeteetan), baina, gero ere, hizkuntza ulertu aurretik, motrizitateak oso paper garrantzitsua jokatzen du, jarrera eta jokabideen bidez ikasten baitu nola jarri harremanetan munduarekin. Wallonen ustez, mugimendua da, berez, inteligentziaren lehenengo adierazpena.

1 Taula.

Barneratu beharreko kontzeptuak				
Adina	Espaziokoa	Kualitatiboak	Denborakoak	Kuantitatiboak
2-3 urte	Goian/Behean Barruan/kanpoan	Handia/txikia Altua/baxua Koloreak (primarioak) Beroa/hotza Borobila, zarata, berdina	Eguna/gaua	Gehiago/gutxiago Bat, bi, hiru
3-4urte	Gertu/urruti Aurrean/atzean Gaietan/azpian Lehenengo/azken Bigarren Inguruan	Karratu, triangelu Berdin/ezberdin Irekia/itxia Argi/ilun Azkar/poliki Isiltasuna ...baino handiagoa Kolozean (sekundarioak)	Aurretik/ondoren Lehenago/gero Goiza/arratsalde/ Gau	Asko/ugari Bikote, batzuk, ia, Lau,bost (ume batzuk)

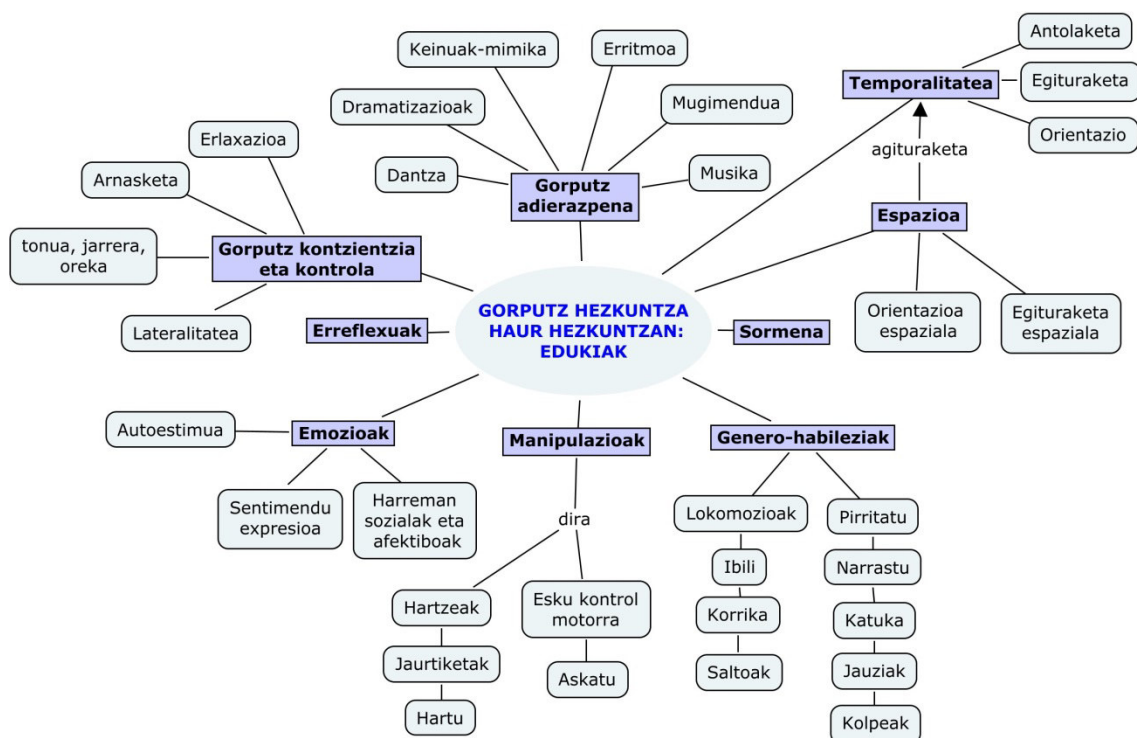
4-5urte	Lehenago/beranduago Albo batean, erdian, elkartuta/bananduta... baino gertuago/urrutiago, artean, hirugarren, laugarren	Koloreen berezitasunak (zilarra, grisa...) Ertaina, tartekoa Zabal/estu Gogor/bigun Laukizuzen, triangelu	Astea, atzo, gaur, bati, inoiz ez	Erdia/osoa Zenbait Hain Zero
5-6urte	Izkinan, hertzean, ezkerretara/eskuineta ra, errenkan	...baino luzeago/zabakago , astun/arina, bikotea osatu Gozo/gazi	Urtaroak, asteko egunak, bihar, herenegun, hilabeteak	...adina, ...beste, bakoitza, bana

1.2 Edukiak.

Oinarrizko Curriculum diseinua globaltasunaren garapenaren ideia onartzen du, eta garapen hau heltze adin desberdinetan gertatzen doan heinean, hurrek eduki motorrak, kognitiboak, afektiboak, sozialak eta hizkuntzazkoak bereganatzen joango dira. (Andrés eta García, 2009).

Pastor-ek (2004) adierazi zuen gorputz hezkuntzaren eremuan, psikomotrizitatearen esku-hartzea hiru oinarritzko eremuetan gutxienez bideratu behar zela. Honako hauek dira:

1. Gorputza osatzen duten atalen ezagutza topologikoa, hau da, gorputz eskema.
2. Autokontzeptua. Jokabidearen ezagutza.
3. Autoestimua. Bakoitzaren onarpena, balorapena eta bizipena (balore subjektiboarekin).

- 4. Irudia.** *Haur Hezkuntzarako Gorputz Hezkuntzaren edukien eskema (Gil, Contreras, Díaz eta Lera 2004)*

2. Taula.

HAUR HEZKUNTZA. GORPUTZ HEZKUNTZAKO EDUKIAK		
1.MULTZOA: "Lehenengo erreflexuak eta lehenengo mugimendu koordinatuak" (0-4hil)	2.MULTZOA: "Jarreraren garapena" (0-10 hil)	3.MULTZOA: "Gorputza:Irudia eta hautematea"
<ul style="list-style-type: none"> Aho inguruko erreflexua. Begien kliska erreflexua. Panpina-begien erreflexua. Lepoko tonu asimetriko erreflexua. Heltze erreflexua. Mororen erreflexua Gurutzatutako luzapenaren erreflexua. Ibiltzeko erreflexua. Eskailera mailako erreflexua. 	<ul style="list-style-type: none"> Buruari eustea. Esertzea. Zutikako jarrera. Katamarka ibiltzea. 	<ul style="list-style-type: none"> Zentzumenezko ahalbideak. Gorputz eskema Gorputz jarrera. Arnasketa. Erlaxazioa. Espazioaren eta denboraren hautematea. Oreka/ez-oreka. ~~Lateralitatea~~.
4.MULTZOA: "Oinarrizko trebetasunak eta abileziak"	5.MULTZOA: "Oinarrizko trebetasunak" (koordinazio dinamiko orokorra eta atalkakoa)	6.MULTZOA: "Oinarrizko gaitasun fisikoak"
<ul style="list-style-type: none"> Lehenengo lekualdatzeak. Jo, bultza eta erakarri. Esertzea eta zutitzea. Zerbaiti eustea. Gauzak jasotzea eta altxatzea. Askatzea. 	<ul style="list-style-type: none"> Lekualdatzean. Jauziak. Birak. Jaurtiketak. Hartzeak. Bote egin. Kolpaketak. Objektuen gidatzeak. 	<ul style="list-style-type: none"> Erresistentzia. Indarra. Malgutasuna. Abiadura.
7.MULTZOA: "Erritmoa eta gorputz adierazpena"	8.MULTZOA: "Harreman sozialak eta afektiboak"	9.MULTZOA: "Norberaren jarrera"
<ul style="list-style-type: none"> Erritmoa. Dantzak. Emozio eta sentimenduak keinuen eta mugimenduen bidez adierazi eta komunikatzea. Ereduak imitatzea. Objektu eta materialekin gauzak adierazteko dauden aukerak. Eguneroko egoerak antzeztu. 	<ul style="list-style-type: none"> ~~Autoestimua~~. Nork bere burua (gorputza) eta besteena onartu eta errespetatu. Bereizkerien ukatze/baztertzien gaitzespena. Gatazken konponketak. Lankidetzak. Maitasuna. Arauak ulertu eta bete. 	<ul style="list-style-type: none"> Parte-hartze aktiboa. Entzuten ikastea. Jarrera arduratsua. Txukuntasuna. Txanda itxoitea. Hitza eskatzea. ~~Segurtasuna-arauak~~. Garbitasun-arauak Sormena. Ekimena. Poza.

Lehenago bi multzoak lehenengo urteetan zehar gertatzen dira eta mugimendu automatikoak dira, hau da, erreflexuak.

1.2.1. Gorputz eskema:

Edukirik garrantzitsuenetakoa izango litzateke. Osatzen duten osagaiak tonua, jarrera, lateralitatea, erlaxazioa eta arnasketa dira.

Pierre Vayer-entzat gorputz eskema espazioaren barruan gertatzen diren mugimenduak dira.

Berak dio, gorputz eskemaren antolaketa nortasunaren egiturakeraren gakoa dela. Bakoitzak bere gorputzaren ezaguera eta kontzientzia da; espazioan hainbat muga; hainbat mugimendu, espresio eta harremanak; gorputzeko hainbat atal ezagutu eta aipatzeko, eta gure gorputza grafikoki edo mentalki irudikatzeko eskeintzen digun aukera da gorputz eskema meperatzea.

Gorputz eskemaren garapena gorputzaren bidez bizi izandako sentipenak dira, hau 0-3 urte bitarteko adinetan gertatzen da. Haurrak dagoeneko inguruko etengabeko ezberdintasunen bidez bere “eskeletoa” bereganatzeko gai izan da heldu baten erlazioaren bidez eta bere esperientzia orokorraren bidez.

Gorputz eskemaren elementuak bi direla zioen: gorputz ardatza eta lateralitatea.

Gorputz ardatza, gure gorputza goitik behera bitan banatzen duena da (ezkerra eta eskuina). Hiru urteak inguru arte haurrek ez dute simetriaren bizipenik izaten beraien gorputzetan. Behin gorputz ardatzaren integrazioa ematen dela, honek lateralitatearen lorpena errazten, hau da, gorputzeko alde bate erabiltzeko joera izateara (eskua, oina; begi, belarri). Ondorioz, hurrei ezkerra eta eskuina bereizteko aukera emango die eta espazioaren antolaketa izatera ere bai.

J. Le Boulchen iritziz (1980), gorputzaren intuizioa globala edo gertuko ezagutza da, bai mugimenduan bai geldirik dagoenean. Atalen arteko erlazioaren arabera eta inguruan duen espazioaren arabera. Bost etapa bereizi zituen.

- Gorputz eskemaren egituraketa etapak eta bere hezkuntza.
- 0-2 urte bitarte, haurra bere gorputza objektuengan mugatu egiten du.
- 2-4 urte bitarte, elementu motorrak eta zinetesikoak nagusitu egiten dira ikusmenezko eta topografiko elementuen gainean. Nagusitasun hau lateralitatearekin lotzen da.
- 5-7 urte bitarte, gorputzaren etengabeko integrazioa ematen da, “norberaren gorputza” –ren kontzientzia izan arte ikusmen- eta ukimen-eremuen bidez.
- Gorputz guztiko atalen inguruko kontzientzia hartzen goazen heinean, baliabide globala hobetzen doa multzo antolatua bezala.
- Gorputzaren atal desberdinak menperatzeaz gain, zabaldua izan behar du postura ez ohikoak ulertu arte.

Wallon- en ustetan (1970), gorputz eskema osatzeak beste edozein jarduerak baino garrantzi handiagoa du, ondorengo kontzientzia-hartze prozesurako behar beharrezkoa delako. Haurra bere nortasuna eraikitzeke elementua da.

Gorputzaren bidez, haurrak beraien burua ezagutu dezakete, adierazi egin dezakete eta harremanetan jar daitezke. Gorputz eskemaren ezagutza ona duen haurrak bere buru irudikapena egin dezakete, haurra ahalbideratuko du barneratzea, espazioan egituratzera eta adimen-eratzera. Norbere gorputza ezagutu eta maitatu ez gero, oinarritzko alderdiak dira norbere gorputza onartzeko, beraz, haurrak bere gorputza onartuz ez gero, bere burua globalki onartzeko urrats handia egina izango du. Baina norbere gorputzari buruzko ezagutza aldatu egiten da eboluzio-etaparen arabera.

- 2tik 4 urtetara lekualdatzeko autonomia bereganatzen du (ibili, makurtu, altxa, igo, etab.)
- 5etik 7 urtetara gorputza pixkana integratzen doa auto-irudikapenerantz, hau da, bere gorputzaren ezaugarrien kontzientzia hartzen doa.

Gorputza ezagutzeko lanean hiru etapa ezar daitezke:

1. Bizipen eta imitaziozko etapa:

Gorputzaren kontzientzia globala hartzea, batasunarena eta jarrerena (zutik, eserita, belauniko...)

2. Gorputzaren funtzionamenduak ahalbideratzen dituen ahalmenen esperimentazio pertsonalaren etapa:

Haurra gorputzarekin egin dezakeena egiaztatzeko balio du. Etapa honetan mugimendu berriak egingo ditu eta horrek harremanak izatera eramango du, komunikatzera eta gorputzaren kontrola lortzera.

3. Sortzailetasun etapa:

Haurrak barne-egitura osatuta izango du, hainbat trebetasun izango ditu, autonomia sentituko da eta mugimenduak sortzeko eta adierazteko gai izango da.

Esan bezala, arnasketa gorputz eskemaren eraketan arnasketa funtsezko osagaietako bat da. Arnasketa objetibatzeak (kontziente egiteak eta kontrolatu ahal izateak) norbere gorputzaren hautematea hobetu egiten du; erlaxazio ariketen bidez, tonu muskularra aurkitzera loturik dago eta, ondorioz, pertsona lasaitzeko lagungarria izan daiteke, horrela, kontzentrazioa eta arreta errazten ditu. Arnasketarekin bat erlaxazioa dago, tentsio fisikoak eta zein psikologikoak jaisten ditu, muskulu tonua gutxitu egiten du eta atseden sententzia ematen da.

Lateralitatea gorputz eskemaren beste osagai bat da. Gorputzaren lateralitateak bi zati bereizi ezagutzea eskatzen du: eskuina eta ezkerre. Halaber, esku baten, begi baten eta oin baten nagusitasuna ezagutzea ere eskatzen du. Lateralitate txarra izateak, dislexia-arazoak edo irakurtzen eta idazten ikasteko zailtasunak eragin ditzake, baita hizkeran ere. Beraz, kontzientzia hartze prozesu luze baten lehen urratsa dela esan daiteke. Eskuina eta ezkerre kontzeptuak barneratzeko, espazioan mugitzeko (orientazio espaziala barneratzen hasteko), hasiera batean “alde batera” eta “beste aldera” hitzak erabiltzea egokiena izango litzateke gerora “eskuina” eta “ezkerre” kontzeptuak. Horrela, musika baliabide bezala erabil ez gero, erritmoa ere landu hala izango da.

3.Taula. Lateralitate motak

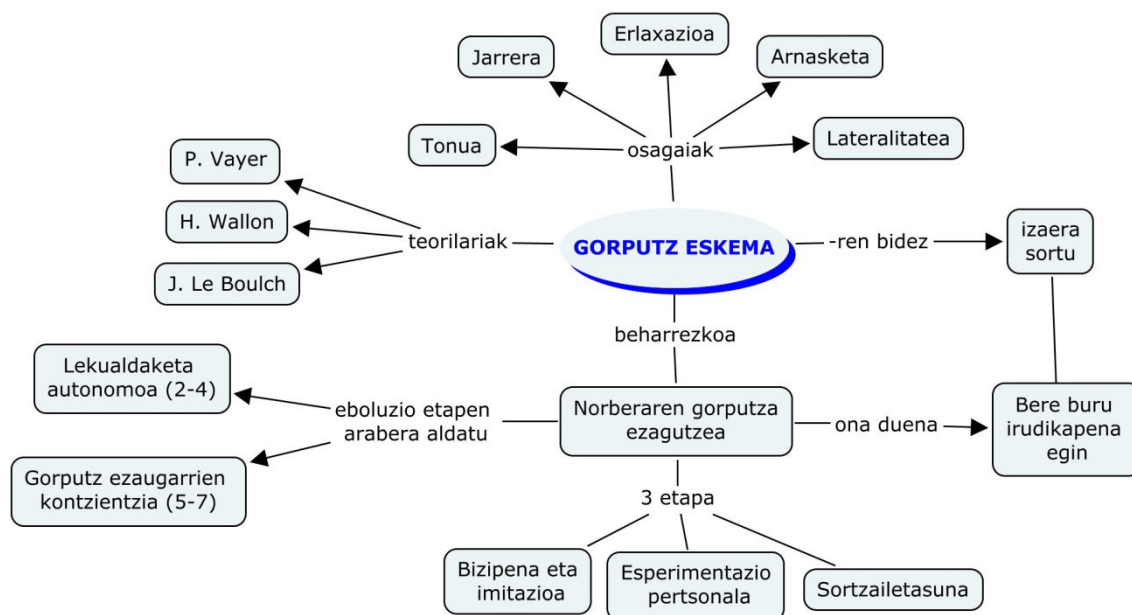
<i>Lateralitate motak</i>	
Eskuinak	Garun-ezkerraren nagusitasuna.
Ezkerrak	Garun-eskuinaren nagusitasuna.
Eskuin faltsua	Ezkertiak ziren pertsonak eskuina erabiltzera behartuak izan zirenetan ikusten da.
Ezker faltsua	Istripu baten ondorioz ezkerre erabiltzera derrigortuta egotea.
Beskortasuna	Modu berdinean erabiltzen ditu ezkerre eta eskuina.
Lateralitate gurutzatua	Gorputzeko zenbait ataletan eskuinaren nagusitasuna izatea eta besteetan ezkerrena.

Tonua berriz, txikitatik duguna da baina kontrolatzen joan behar gara. Postura eta oreka mantentzera laguntzen duten muskuluen uzkurdura da. Funtzio kognitibo eta afektiboa dauka hitzik gabeko hizkuntzara lotuta dagoena, Bernard Aucouturier-ek ama eta haurraren arteko “elkarrizketa tonikoa” deituko lioke.

Elkarrizketa hau ama eta haurraren artekoa da. Haurrak negar egiten duenean amak besotan hartuko du eta bien tonuak elkarrizketan jarriaz, bata besteari tonua transmitituko dio.

Tonua kontrolatzeko arretarekin, emozio egoerarekin eta batez ere jarreraren kontrolarekin eskutik lotuta dago. Osagai hau lantzeko jarreraren eta erlaxazioaren bidez egiten da.

Wallonek dio gihar-tonua oso inportantea dela harremanetan eta emozioen adierazpenetan, eta mugimenduak honelakoak dira: pasiboak (orekak), aktiboak (lekualdaketak eta batze-mugimenduak), eta jarrerazko erreakzioak (keinuak, jarrerak eta mimika). Wallonen ustez, bestearekin dugun harremana harreman toniko-emozional bat da.

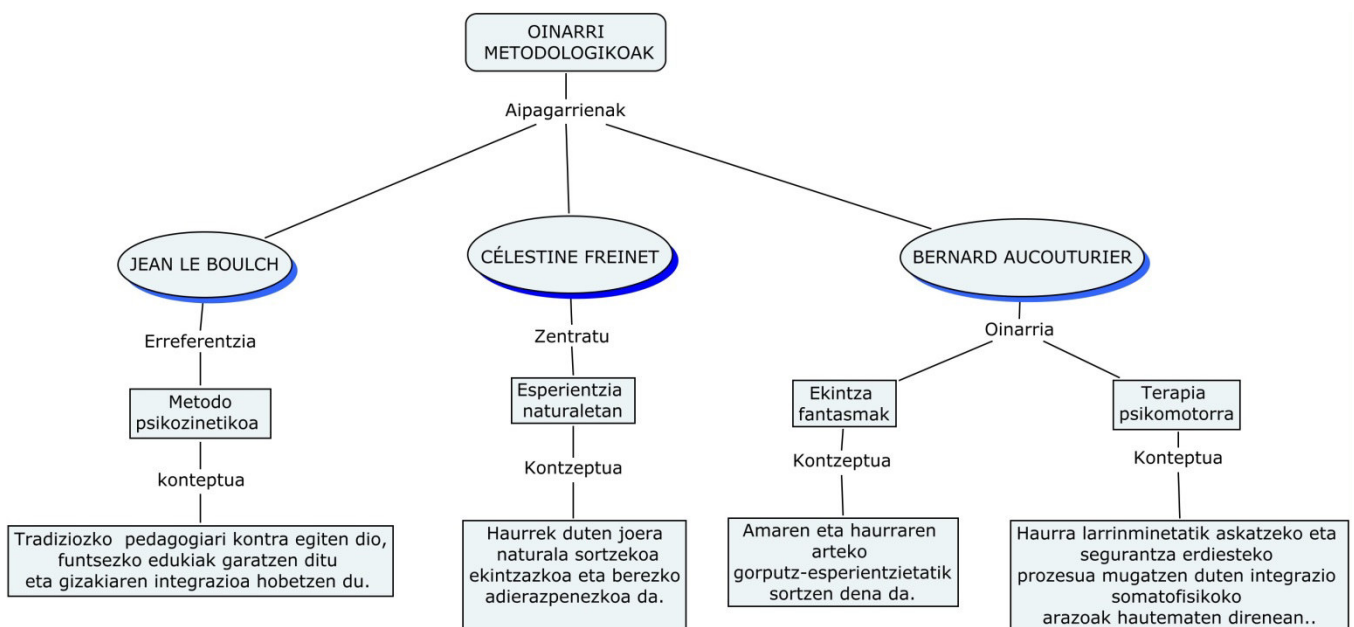

5.Irudia.

1.3 Oinarri metodologikoak.

Gorpuz hezkuntzan edo psikomotrizitatean hainbat oinarri metodologiko daude; hala nola Henri Wallon-ena, Jean Piaget-ena, Pascal Picq eta Pierre Vayer-ena, Regina Bucher-ena, Andr  Lapierre-ena (Aucouturier-ekin lan egin zuen: bizipen hezkuntza proposatu zuten), Julian de Ajuriaguerra-ena, Andr  Soubiran-arena etab.

Askok direnez, ondorengo puntua hirutan zentratu da. Batez ere, ondoren azalduko den Unitate Didaktikoaren oinarri metodologiko gisa izango direlako. Metodologia aipagarrienak, Jean Le Boulch-ena, C lestine Freinet-ena eta Bernard Aucouturier-enak izango dira.

6. Irudia.

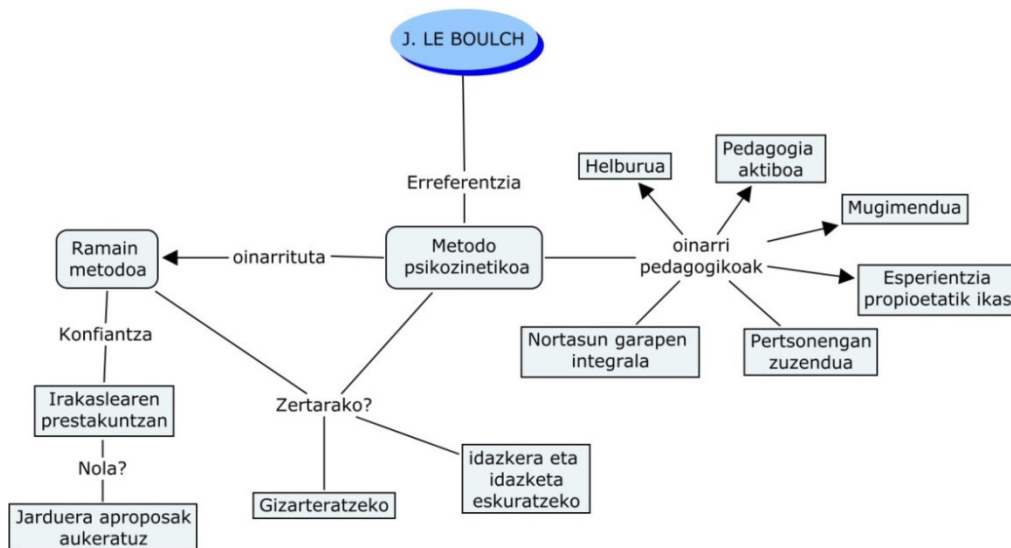
1.3.1 Jean Le Boulch.

Jean Le Boulch-ek metodo psikozinetikoari erreferentzia egiten dio tradiziozko pedagogiari kontra egiten diolako, funtsezko edukiak garatzen dituelako eta gizakiaren integrazioa hobetzen duelako. Metodo hau haurrei hezkuntza psikomotorra izatera laguntzen die, horrela, bere etapetan zehar garapen harmonikoa eta integrala lortuko dute. Sei oinarri pedagogiko hartzen ditu kontuan:

1. Helburua: garapenean laguntzea eta gizaki arduratsua eta zentratua lortzea norberaren ezagutza eta onarpenaren ezagutzaren bidez, autonomia eta gizartearenganako arduratasunaren bidez eta bere jarrera hobetuz.
2. Pedagogia aktiboa da egokitzea errazten duena.
3. Pertsonengan osotasunez zuzendu behar da garapen adierazgarria lortzeko.
4. Haurrek ikasten dutena beraien esperientzia propioetan oinarrituko da. Irakaslearen esperientzia ez du eraginik egin behar.
5. Psikozinetika portaeraren ikuspuntutik itzultzen da mugimenduaren bitartez.
6. Pertsona baten nortasun garapen integrala emateko beharrezkoa da beste pertsonekin harremanak izatea.

Metodo psikozinetikoa hezkuntza basikoko metodoa izateaz gain gizakia ahalik eta hoberen gizarteratzeko metodoa ere bada.

Metodo psikozinetikoa Ramain-en metodoan oinarrituta dago. Zenbait ahalmen lortzeko ez du teknika zehatz batean konfiantzen, baizik eta irakaslearen prestakuntza egokian. Irakasleak jakin behar du bere ikasleak ze nolako gaitasunak garatu behar dituzten eta horretarako jarduera aproposak aukeratu behar ditu haurrek dituzten aurrerapenak behatuz eta jarduerak egokituz. Bi metodoen jarduerak arlo desberdinetan aplikatu daitezke, hau da, gizarteratzeko arazoak dituen haur batentzat baliogarriak dira eta idazteko eta irakurtzeko eskuratzeko gaitasunean lagungarriak dira ere bai.

7. Irudia.

1.3.2 Célestine Freinet.

Metodo naturala: bizitzako prozesuen agerpena

Célestin Freineten metodoa haur bakoitzak esperimentatzeko joera naturalean zentratzen da. Hau da, berak zioen haurrak eskolatu baino lehen ezagutza batzuk dituztela eta hauek duten joera naturala sortzekoa, ekintzazkoa eta berezko adierazpenezkoa dela askatasunezko esparru batean. Metodo honen oinarria ekintza zehatzaren bidez ikasten dena da, hau da, marraztera ikasten da marraztuz, idaztera idatziz, oinez ibiltzen ibiliz etab.

Ez da nahastu behar esperimentu ahaleginak entsegu eta akats praktikarekin.

Entsegu eta akats metodoa frogatu zuena Edward Lee Thorndike (1874-1949) psikologoa izan zen. Thorndike-k entsegu / akatsaren ikaskuntzaren inguruan ekarpenak egin zituen lehenengoa da (ondorioaren legea). Metodo hau frogatzeko, Thorndike-k esperimentu bat burutu zuen. Laberinto baten barruan arratoi bat sartu zuen eta arratoia entsegu/akatsaren bidez lan egiten zuen. Arratoiak gauzatzen zituen zenbait ekintzetan sari bat jasotzen zuenean, ekintza horiek ziren ikasten zituenak. Esperimentuaren bidez ikusi zen ikaskuntza ondorioengatik menderatua dagoela

Entsegu/akatsaren ikaskuntza gizakia edo animalia erantzun egokiak errepikatzean eta akatsak alde batera uzten joatean oinarritzen da. Hau da, ikus dezagun 10 hilabeteko haur baten egoera. Ibiltzen hasi nahi du, baina beretzat egoera berria da, bere erreperitorio erreakzionalean ez du erantzun egokia, beraz, hainbat

mugimendu sortuko ditu egokia dena gauzatu arte. Haurra sarien bidez konturatuko da zentzuz diren gauzatu behar dituen mugimendu egokiak eta zentzuz baztertzen joan behar dituen. Horrela, adibidez, oinez ibiltzen ikasiko du. baina beti ere sariren bat jasotzen badu: besarkada, txaloak, irriak, etab.

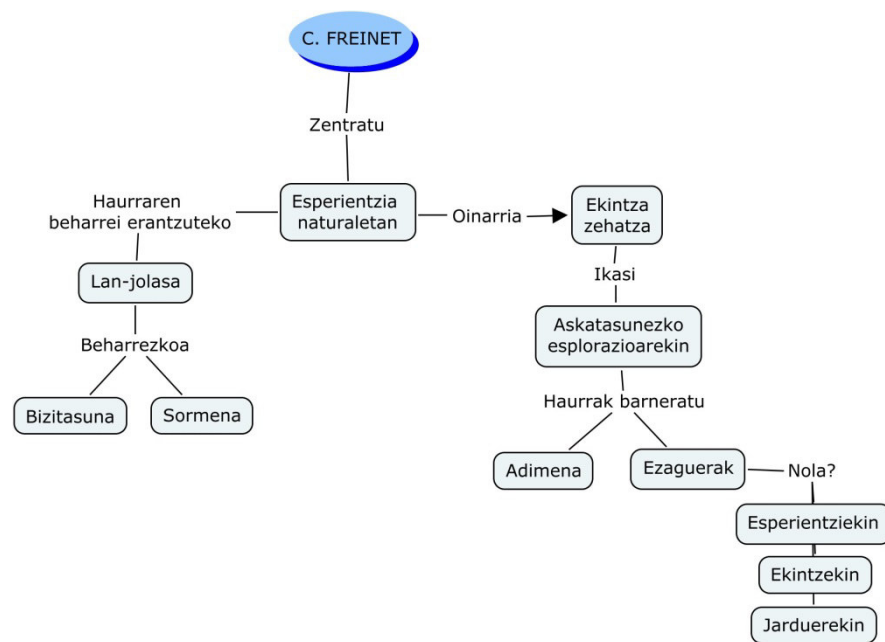
Praktika edo metodo honi Freinet-ek esperientziako iragazkortasuna gehitzen dio. Hau da, epe luze batez lortutakoa errepikatzea menperatu arte. Zer da haurra esperientziara eramaten duena? Ba oztopoaren eta porrotaren kontrajarriak dira, adibidez ibiltzerakoan. Haurrak hasieran ustekabeko ekintza bezala gauzatuko du, ez du segurantzaren berarengan baina hala ere, arretaz miatu eta esploratu egiten du bilatzen duena lortu arte. Fase hau esperimentazioaren ahaleginen jatorria da. Ondoren, aurkikuntza ematen da non premiarengatik ekintzak errepikatu egiten dira. Errepikapenen hasieran trakets, baldar ibiliko da, geroago, bere segurtasuna bermatuko dituzten prozesu automatikoak gauzatuko ditu. Azken batean, berrikuntzari onura aterako dio.

Beraz, askatasunezko esplorazioaren bitartez haurrak bere adimena eta ezaguerak ikasi eta osatuko ditu. Ezagueren eskuratzearen prozesua ez da arrazoiaren bidez ematen, baizik eta ekintzaren, jardueren eta esperientzien edo saiakuntzen bitartez. Hortaz, haurraren funtsezko beharrei erantzuteko eskolako lana egokitua egon beharko du kasu guztietan: Lan-jolas.

Freinet-entzat haurraren bizitasuna eta sormena jolasaren ekintzan beharrezkoa da. Lanaren poztasuna berezkitzat du eta zein eta berezkoagoa jolasa baino. Haurrari interesatzen eta biziki gustatzen zaizkion jolasak eskainiz gero hezkuntzaren benetako bidea izango da.

Metodo naturala erabiltzen duen irakasleak, ikasleak estimulatzeko helburuarekin, ez du zigorraren behar izango, ezta sariena ere. Freinetek dio, haurraren aurrera egiteko, hezteko eta sortzeko gogoak ukatu egiten direla. Irakaslea haurra lagundu, motibatu eta bultzatu behar du aurrera joan dadin eta bere esperientzien bidez gauzaz jabetzen joatea.

“Basoko ertzetik abiatzen badira, iritsi berriak zailtasun gutxiagoarekin, habiadura motel bateagoan, aurreratu ahal izango dute, galtzeko arrisku gutxiagoekin, dagoeneko antzematen dutelako adarren bidez, etorkizuneko zeru urdina” CÉLESTINE FREINET (1970).

8. Irudia.

1.3.3 Bernard Aucouturier.

Bernard Aucouturier-en metodoa, ostera, ekintza fantasmetan eta terapia psikomotorrean oinarritzen da.

Ekintza-fantasmen kontzeptua, amaren eta haurren arteko gorputz-esperientzietatik sortzen dena da. Ekintza-fantasmek haurren jarduera eta jolas guztiak sustatzen dituzte, eta, ekintza-fantasma horiei esker, errazagoa da atsegina hartzea norbera izatearekin, besteengana irekita, eta sentimendu hori iraunaraztea.

Ekintza-fantasma haurren lehendabiziko jarduera sortzailea da, ekintza hauek sortzen ditu asebetetzeko atsegina berreskuratzeko eta ama birsortzeko (ez dagoenean), eta, hala, jarraitutasuna bermatzen du. Haurren ekintza-fantasmen helburua da objektuaz bere desioen arabera eta bere atsegineko jabetza; segurtasun afektiboa lortzeko atxiki nahiko zaio objektuari, eta bere burua bereizteko eta askatasuna eta nortasuna lortzeko banandu nahiko du objektutik. Baina bakarrik sentitzearen beldurra ere sortu daiteke eta horrek askotan atsegina egiten zaie. Haurrak eguneroko bizitzan ez du beldurra bilatzen, dena den, beldurra sentitzen duenean, egokitzapen-funtzioak desorekatzen dizkio, deskarga emozional gehiegiairengatik. Beldurra eragin dezaketen egoerak saihesten ditu, baina, konfiantza giroan, haurrak jolas egin dezake beldurrarekin, beldurrak ezin duela suntsitu ziurtatzeko. Horrez gain, “izu egoerak” antzezteko gai izango da.

Uste du ahotsaren, oihuen, barreen, erritmoaren, mugimenduaren eta jarreraren, martxaren eta lasterketaren bitartez espazioa betetzeko modu tokiko emozionala sartze-fantasmen sinboloa dela, amaren gorputzean sartzeko desio inkontzientearena. Horren bidez, haurrak helduen gaineko munduaren gaineko kontrola adierazten du jarduteko atsegina aurkituz.

Ekintza fantasmaren bidez, haurrek hainbat jardueretan aurkitzen dute plazerra edo atsegin handiz gauzatzen dituzte, hala nola, erotzeak korrika egiteak, kulunkatzeak, sakontasunean salto egiteak, biratzeak etab.

Terapia psikomotorra proposatzen zaio haurrari larriminetatik askatzeko eta segurantzaz erdiesteko prozesua mugatzen duten integrazio somatofisikoko arazoak

hautematen direnean. Aucouturieriek defendatzen dituen hiru hezkuntza-xedeak, komunikatzea, sortzea eta pentsatzea dira, hala izanda, terapian barne hartzen dira.

- Komunikatzea:

“Haurrarekin lehen unetik komunikatzea haurra elikatzea bezain garrantzitsua da”.

Besteekin jarrera irekia izatea ez da berez lortzen, alegia, gurasoek haurrarekin egin behar izan dituzten doikuntza toniko eta jarrerazkoen kalitateak eragiten du. Doikuntza edo adostasun horiei esker, etorkizuneko hitzik gabeko eta hitzezko komunikazioaren aberastasunaren jatorria emango da.

Aucouturieriek funtsezkotzat hartzen du hezitzaileak haurraren mezu ez-hitzezkoen zentzua hautematea, eta horiei ahalik eta hoberen erantzutea, keinu eta emozioen kalitatearen bitartez eta, era berean, hizkuntzaren bidez.

“Niretzat, zoragarria da beti haur batekin komunikatzea, baina ez dut beti gauza bera sentitzen helduarekin.”

- Sortzea:

Sorkuntzak arreta itsua eta iraunkortasuna eskatzen ditu, eta gogobetetze nartzisista eragiten dio horrek haurrari. Ezinbesteko “beharra” da haurrarentzat, kanpo-helburuen mende ez dagoen eta beregain den arnasketa indargarria. Sortzea prozesu katartikoa da, terapeutikoa, haurrak bere ekintza-fantasmak, iraganeko esperientzia afektiboa eta bere burua elkarrekin erlazioa dezake.

Jolastea ekintza sortzailea da, irudikapen inkontzienteak antzeztea da jolasa.

Baina haur guztiak ez dira berez sortzaileak: batzuei segurtasun afektiboko giroa eskainiz lagundu behar zaie, non sentitzen dutena askatasunez adieraz dezaten. Hezitzaileak sortzeak ematen duen atsegina dinamizatu dezake material egokiak erabiliz.

- **Pentsatzea:**

Sortzearen ekintza pentsatzera eramaten du. Haurrari utzi egin behar zaio ekintza fantasmak jarduteko atseginaren bitartez adierazten, eta orobat, mundua eraldatzeko ahalguztiduntasuna aditzera ematen, hala, haurra inbaditzen duten barneko eta kanpoko objektu txarrak alde batera utzi ahal izango ditu: hartzea, biltzea, botatzea etab.

Aucouturier-ek praktikari ekiteko, baldintza instituzionalak, helburuak, saioko dispositiboak eta dispositiborako materialak ezarri zituen ondoren, dispositibo horiek martxan jartzeko, saioetan ikusitako edukiak ezartzeko, izan behar den jarrera zein den jakiteko eta saio horietan hezitzaileak izan ditzakeen zailtasunak ikusteko.

- *Baldintza instituzionalak:*

Aucouturier-entzat praktika psikomotorrari ekiteko, hezkuntza-taldeak helburu bat izan behar duela zioen. “Toki garrantzitsua eman behar zaie ekintzak gauzatu ahal izateko, adierazpen libreari, jolas-jarduerei emozioari eta hitzei, eta batez ere arreta jarraituari eta talde bakoitzeko haurren potentzialtasunei.” Horregatik, prestakuntza-lanean, argi azaldu behar da zein den lortu nahi diren helburuak, baita gurasoei ere.

- *Helburuak:*

- Prebentzio sinbolikoaren garapenari laguntzea.
- Segurtasun-prozesuen garapenari laguntzea.
- Deszentratze-prozesuaren garapenari laguntzea.

- *Saioko dispositiboak:*

Espazioa bi tokitan egituratzen zuen, bata adierazkortasun motorrari dagokiona eta bestea adierazkortasun plastikoari, grafikoari eta hizkuntzari dagokiona.

Saioen denbora hirutan banatzen du, lehen denbora adierazkortasun motorrerako izango litzateke, bigarren denbora, ordea, haurrei istorio bat kontatzeko utziko zuen eta hirugarrena, azkenik, adierazkortasun plastiko eta grafiakoaren denbora izango litzateke.

Saio bakoitzean sarrera eta irteera erritualetan osatzea ere proposatzen du.

Saio bakoitzaren iraupenei dagokienez, haurren adinaren arabera aldakorrak izango lirateke. Baina normalean, 60-80 minutukoak izango lirateke.

- *Materiala:*
- Adierazkortasun motorrerako:

4. Taula. Adierazkortasun motorrerako materiala Acouturier-en aburuz.

Altzariak	<ul style="list-style-type: none"> • Ispilua • Horma-barrak • Arbela • Materialak gordetzeko kutxak eta armairuak
Material biguna	<ul style="list-style-type: none"> • Koloreetako kuxinak (tamaina desberdinetakoak) • Oihal koloredunak (tamaina askotakoak) • Panpinak • Kotoizko sokak • Aparrezko hodiak eta pilotak
Material gogorra	<ul style="list-style-type: none"> • Uztailak • Egurrezko makilak • Bandeja eta ontziak (tamaina desberdinetakoak) • Makila duten perkusio-tresnak

- Adierazkortasun grafiko eta plastikorako:

Adierazkortasun espazioa baino txikiagoa izango da, moketaz estalitakoa eta bankuz inguratua nahi izan ez gero.

5. Taula. Adierazkortasun grafiko eta plastikorako materiala Aucoturier.en aburuz.

Altzariak	<ul style="list-style-type: none"> • Mahaiak, obalatuak edo biribilak. • Aulkiak
Marrazteko materiala	<ul style="list-style-type: none"> • Orriak, errotulagailuak, arkatzak. • Karpetak
Eraikitze materiala	<ul style="list-style-type: none"> • Berniz koloreko zurezko piezak • Piezak gordetzeko kutxa.

▪ *Dispositiboa pixkanaka martxan jartzea:*

Dispositibo espaziala jada instalatua dago haurrak aretoan sartu baino lehen. Baina adinaren arabera, tokiak eta ondoz ondoko faseak pixkanaka doitzen dira. Hortaz, Aucouturie-ek zenbait etapa bereizi zituen dispositiboa martxan jartzean.

- 3. Edo 4 hilabetetik zutikako posizioan seguru egon arte.

Mugimendu-askatasuna eta jarduteko eta eraldatzeko atsegina ematen da, horretarako, haurra libre sentitu behar da nahi dituen ekintzak nahi adina errepikatzeko eta berriak aurkitzeko. Nola? Espazio seguru batean utziz, hau da, lur garbian eta lauan non arriskuak saihesten diren. Material solidoa baldin badago (barrak) hobe izango da haurra haietan bermatu eta zutikako posizioetan jarri ahal izateko.

- Zutikako posiziotik 3. urtera arte.

Espazioak ez dira bananduak egongo, haurrak mugarik gabe igaroko dira, libreki jolastuko dira eta istorioa saio bukaeran kontatzen da. Askatasunez aritzeak aukera ematen du haurrak banan-banan behatzera.

- 3.urtetik 6-7 urtera arte.

Saioak, hiru denborak errespetatzen dituzten saio egituratuekin txandakatu daiteke. Astean bi edo hiru saio egin daitezke.

▪ *Saioko ondoz ondoko faseetako edukiak:*

Atal honetan, Aucouturier-ek hurrek saioetan egiten dituzte ekoizpen nagusiak nabarmentzen ditu.

- Saioan sartzeko errituala:

Haurrak banku batean eseriko dira ispilu handi baten aurrean. Bete behar diren funtzioak ondorengoak dira:

- Aretoan daudenak eta ez daudenak aipatzen dira
- Aretoa irakaslea haurrentzat prestatu duela gogorarazten zaie.
Eta hainbat arau bete behar direla:
  - “ez dugu minik egingo, ez gure buruari ez beste lagunei”
  - “ezin da materiala puskatu eta ezin da materiala leku batetik bestera aldatu”.
- Saioaren bi zatiak nola izango diren azalduko zaie hurrei eta istorioa entzun ondoren bigarren espaziora joango direla.
- Aurreko saioa gogoratzen da gustatu zitzaiena eta gustatu ez zitzaiena aipatuz.

• Adierazkortasun motorraren faseko edukiak:

Saioari hasiera emateko edo praktika psikomotorra abiarazteko, hezitzaileak sortutako eraikuntza suntsitzean zentratzen da. Hurrek akzio hau atsegin dute helduak sortutako eraikuntza bat suntsitzeak plazerra ematen dielako.

Haurraren eboluzioa egiaztatzeko benetako test psikologikoa bihurtu dira suntsipen jolasak. Haur gehienek atsegin izaten dute, baina badira beste batzuk ordea, larriminez bizi dute suntsipena. Edo guztiz kontrakoa, bortizkeriaz suntsituko dute. Haur hauek banakako laguntza beharko dute.

Segurantzak sakoneko jolas sinbolikoak proposatzen ditu Aucouturier-ek:

- Suntsitzeko jolasak.
- Atsegin sentensoriomotorra lortzeko jolasak.
- Nork bere burua biltzeko jolasak.
- Nork bere burua ezkutatzeko jolasak.
- Jazarria izateko jolasak.
- Erasotzailearekin identifikatzeko jolasak.
- Betetzeko eta husteko, elkartzeko eta bereizteko jolasak.

- Istorioa

Karga emozionalez beteriko istorioak kontatu.

Larrinmina handitzearen eta segurantzaren oinarrietara itzultzearen erregistroak ezinbestekoak dira. Aucouturier-ek bost-sei urteko hurrei beldurrezko istorio bat kontatzea proposatzen du baina inoiz ere ez inprobisatu gabe. Berak dio narratzaileak ahotsaren eta keinuen aldakuntza tonikoak erabiltzen jakin behar duela, hala nola, erritmo motelduz eta isiluneak sortuz.

- Adierazkortasun grafiko eta plastikoaren faseko edukiak:

Aucouturieren aburuz, psikomotrizitateko saio bat eraikitze eta marrazteko jarduerarik barik hankamotz geratzen da, ez baitie erantzuten definitutako helburuei, ez eta hurrei hazten laguntzen dien heltze psikikoko ibilbideari ere.

J. Piagetek aipatu zuen eraikuntza-jolasak jarduera ludiko kontrolatua dela, eta arreta ez galtzea eta nolabaiteko kontzentrazioa eskatzen dutela.

Aucouturierak eraikuntzaren eboluzioan hiru etapa bereizi zituen:

1. Etapa (hiru urte baino lehen): Eraikuntza errepikakorrak egiten dituzte segurtasuna eragiten dielako.
2. Etapa: urrats esanguratsuak ematen dituzte hurrek piezak bertikalki eta horizontalki txandakatzen dituztenean. Haurrak bere burua irudikatzen du.

3. Etapa: eraikuntza simetrikoak gauzatzen dituzte lortutako identitatea sinbolizatuz. Eraikuntza hauek, lateralitatea lortzera errazten du.

Marrazketak, ordea, balio proiektibo nabarmena du haurraren historia afektiboan, eta harreman gatazkei irteera ematen laguntzen du.

Saio hauetan hezitzaileak ez ditu marrazkiak interpretatu behar, baizik eta haurrak izan behar dira marraztutakoa hitzez azaldu behar dutenak. Aucouturierrek egiten duen proposamen pedagogikoa ondorengoa da: irakasleak haurrak hitzez deskribatzen doazen bitartean, marrazkian bertan esaten dutena idaztea.

- Irteera errituala:

Saioa bukatzeko ezinbestekoa da. Adinaren arabera desberdinak izan daitezke, adibidez, korroan kantu bat abestu eta ondoren elkar agurtu eskua emanez helduak bezala.

- Materiala jasotzea:

Denek dena jaso beharrean, Aurouturier-ek haurrak taldeka banatzea proposatzen du. Hau da, saio batean, lau-bost haurrek gela jasoko dute gainontzekoak janzen diren bitartean eta hurrengo saioan beste lau-bost haurrek izango dira gela jasotzen dutenak.

- *Hezitzailearen jarrera:*

Aucouturier-ek dio hezitzaileak konfiantza transmititu behar duela, hau da, harrera enpatikoa izan behar du. Haurrak errespetatu, hartu, entzun, ulertu etab. behar ditu.

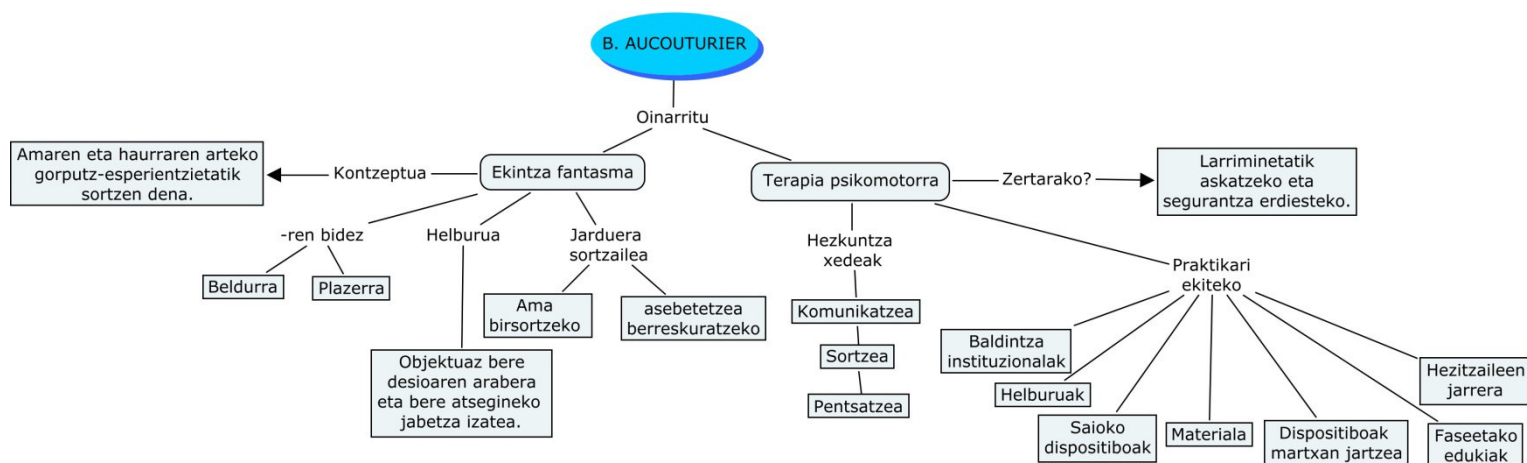
Haurrenganako sentimendu positiboa izan behar du hitzezko eta ez-hitzezko komunikazioa dinamizatzailea erabiliz.

Hezitzailea begirada periferikoa izan behar du; arretarekin jokatu haurraren edo taldearen jardueren eta harremanen aurrean hauei segurtasuna emateko eta dagoena mantentzeko.

Hezitzaileak saioetan izan ditzakeen zailtasunak:

Haur suntsitzailearekin tratatzeko modua azaltzen du Aucouturierek. Berak dio hezitzailea haur horrekin bakarka hitz egin beharko duela, goxotasunez, baina irmo eta anbiguotasunik gabe. Arauak gogoraraziko zaizkio, eta aldi berean, haurra ulertzen saiatu behar da erantzun posibleak emanez. erregistro sinbolikoa hartu behar da aintzat: nahiago da mehatxu edo irain bat, kolpe bat baino. Helburua komunikazioa izan behar du. Guzti hau ez baldin badu funtzionatzen, haur horrek laguntza psikologikoa behar izango du.

9. Irudia.

2. UNITATE DIDAKTIKOA/IKAS UNITATEA

2.1. Justifikazioa.

Nafarroako Foru Komunitateko Haur Hezkuntzako bigarren zikloko irakaskuntzetarako curriculumak ezartzen duen bezala; Hezkuntza prozesuan ezinbestekoa da ikasleak inguruarekin dituen harremanak, mugimenduen kontrol gero eta handiagoa, kontzientzia emozionalaren garapena, bere ahalbidez eta mugez ohartzea, besteengandik ezberdintzeko prozesua eta helduengandik lortzen den independentzia gero eta handiagoa lortzen laguntzea da helburu.

Hortaz, etapa guztian zehar inguruarekin dituzten esperientziek laguntza eskaini behar diete beren gorputza globalki eta partzialki ezagutzeko. Hala nola, beren pertzepzioaz eta mugimenduen ahalmenez ohartzeko, beren sententzioak identifikatu eta haiekin gozatzeko eta gorputzaren adierazpen ahalbideak erabiltzeko aukera eskaini behar diegu. Horrela ere, beren eta besteen ezaugarri pertsonalak ere izango dituzte kontuan.

Hitzaurrean esan bezala, unitate didaktiko honen aukeraketaren arrazoiak haurrak ingurunean dituzten garraioez kontzientzia handiagoa izateko da eta aldi berean, hauek imitatuz beraien sormena landuko dute. Sormena lantzeaz gain, sentikortasuna ere garatuko dute, beraien gorputzak eta nork bere burua ezagutzeko aukera paregabea da hurrengo unitatea. Sortuko diren mugimenduen bidez, autonomoagoak izatera lagunduko zaie. Horrela ere, beren eta besteen ezaugarri pertsonalak ere kontuan izango dituzte.

Garraioen gaia garrantzizkoa ikusten dut haurrak garraioak eta beraien gorputz mugimenduak ezagutzeaz gain, errepideetan kontzientzia izaten ere lagunduko dielako. Gurasoen laguntza eskatuko da beraiek ere garrantzi honetaz ohartzeko eta denen artean errepideetan dauden arauak hobeto jabetzeko. Nafarroako Haur Hezkuntzako Bigarren zikloko curriculumak dioen bezala, familiek etapa honetan duten funtsezko erantzukizuna errespetatu eta bultzatuko da, horrez gain, ikastetxea beraiekin elkarlanean arituko da (irakaslea behintzat) eta hezkuntza-prozesuko neurriak elkarrekin ezarriko dira.

Bestalde, Aucouturierrek dio jolasetan sexu desberdintasunak nabariak direla. Nesken eta mutilen jolasen arteko aldeak nahiko nabarmenak dira hiru edo lau urteetatik aurrera. Mutilek nahiago dituzte eraso edo gaitasun fisikoko jolasak eta neskek nahiago dituzte panpinak zaindu, jantzi, erantzi, jaten eman, errietak eman etab. Joera horrek ez du zertan erradikala izan behar sarritan gertatzen baita neskak mutilekin jolastea mutilen jolasetara eta alderantziz. Horregatik, garraioen inguruan lan egiteak garrantzizkoa da, haurrek ikus dezaten ez dela mutilentzat bakarrik bideratutako gai bat, baizik eta denek parte hartu dezaketela kulturak ezartzen duenaren independentzia pixka bat izanda. Nahiz eta gaur egun jada emakume bat gidatzea arraroa ez izan, bai gutxitan ikusten ditugula garraio kiroleko gidariak bezala. Horregatik, gai honen bidez ere, ikustarazi nahi zaie hurrei denek eskubide berdinak ditugula nahi dugun kirola edo lanbidea aukeratzeko eta gauzatzeko.

Sexismoa kontuan izanda ere, ikas unitate honek aniztasuna kontuan izango du, haur guztien garapenaz eta bakoitzaren premiez arduratuko da. Haur batek zailtasunak izan ez gero, irakaslea ikastetxeko zuzendariarekin hitz egingo du eta honek neurri egokiak hartuko ditu bere ezaugarrietara hobekien egokitzen den hezkuntza-erantzuna emanaz.

Unitatea Haur Hezkuntzako 2.zikloko haurrentzat zuzenduta egongo da, 5 urtekoentzat hain zuzen ere. Gelen erratioak 24 bat hurrez osatutakoa izango denez, jarduerak kopuru honetan oinarrituak egongo dira. Haur gehiago baldin badira, aldaerak egin daitezke, hala nola, taldea bitan bananduz edo zenbait kasutan hirutan ere. Psikomotrizitatearen inguruan garatuko den unitatea, hilabete bateko iraupena izango du; lau saio izango dira hain zuzen (astean behin saio bat izanda). Era berean, saioen iraupena, ordu 1 batekoak izango dira.

Aurrera azalduko dutan ikas- unitatean egongo diren helburuak, aurretik aipatutako Nafarroako Curriculumean oinarritutakoak izango dira baita beste batzuk ere. Edukiak ere, Nafarroako Curriculumean oinarrituak egongo dira.

Nafarroako curriculumen Haur hezkuntzaren xedeei jarraituz, hauek izango dira ikas unitate honek beteko dituenak:

- Beren eta besteen gorputza eta ekintzarako ahalmenak ezagutzea eta desberdintasunak errespetatzen ikastea.
- Beren ingurune familiar, natural eta soziala behatu eta aktiboki aztertzea eta ezaugarri berezi batzuez ohartzea.
- Ohiko jardueretan pixkanaka autonomia lortzea.
- Gaitasun afektiboak garatzea.
- Besteekin harremanetan sartzea eta pixkanaka bizikidetasun eta harreman sozialeko jokabideak bereganatzea, hala nola gatazkei konponbidea baketsuak aurkitzen ohitzea.
- Komunikazioko trebetasunak garatzea hizkuntza, adierazpide eta irudikapenerako bide desberdinetan.

Arloak ere kontutan izango dira hauek bai dira haurren garapen pertsonalerako, eta mundua interpretatzeko baliagarriak baina unitatea gehien bat nork bere burua ezagutzea eta autonomia pertsonaleko arloan zentratuko da. Arlo hau ebaluatzeko, Nafarroako curriculumeko ebaluazio irizpideak jarraituko dira behaketa taula bat jarraituz.

Ondorengo taulan, Unitate Didaktikoan landuko diren gaitasunak, helburuak, edukiak eta ebaluazio irizpideak modu labur batean aipatuko dira.

6.Taula. Unitate didaktikoaren aurkezpena

Gaitasunak	<ul style="list-style-type: none"> Hizkuntzaren bidezko komunikazio gaitasuna. Mundu fisikoa ezagutu eta harekin elkar eragiteko gaitasuna. Gizarte eta herritar gaitasuna. Norberaren autonomia eta ekimena.
Helburuak	<ul style="list-style-type: none"> Bere jokabidea besteen beharretara eta eskakizunetara egokitzeko gaitasuna, errespetuko, laguntzako eta lankidetzako jarrerak eta ohiturak garatu eta mendetasuneko nahiz nagusitasuneko jokabideak baztertzea. Beren ingurua modu aktiboan aztertu, egoera eta gertaera esanguratsu batzuei buruzko interpretazioak egin eta horiek ezagutzeko interesa izateko gaitasuna. Gero eta modu egokiagoan eta pozgarriagoan besteekin harremanetan jarri eta jokabide sozialeko arauak pixkanaka barneratu eta beren jokabidea horietara egokitzekoa. Sentimenduak, nahiak, eta ideiak adieraztea bai ahozko hizkuntzaren bidez, bai bestelako hizkuntzaren bidez, eta beren asmoa eta egoerara hobekien egokitzen dena aukeratzea. Beste haurren eta helduen mezuak ulertu eta hizkuntzekiko jarrera positiboa izatea.
Edukiak	<ul style="list-style-type: none"> Oinarrizko abilezi eta trebetasun. Oinarrizko gaitasun fisikoak. Erritmoa eta gorputz adierazpena. Harreman sozialak eta afektiboak. Norberaren jarrera.
Ebaluazio irizpideak	<ul style="list-style-type: none"> Formatiboa, etengabea eta guztizkoa. Behaketa taula.

2.2. Oinarrizko gaitasunak.

Europako Hezkuntza Batzordeak pertsonen bizitza osoan barrena, ikasteko behar dituzten oinarrizko trebetasunak ezarri zituen (2005). Oinarrizko gaitasunak, pertsona guztiek bere asebetetze eta garapen pertsonalerako behar dituztenak dira eta, halaber, herritar aktiboak izateko, gizarteratua egoteko edo enplegurako behar direnak. Oinarrizko hezkuntzaren ondoren, gazteek gaitasun nagusiak garatuta eduki behar dituzte, helduaroan prest izateko moduan behintzat eta horiek garatzen, mantentzen eta eguneratzen jarraitu behar dute ikaskuntza iraunkorraren testuinguruan. Europar Batasunaren arabera, hauek dira Nafarroako curriculumerako oinarrizko gaitasunak:

1. Hizkuntza bidezko komunikazio gaitasuna linguistikoa:

Gaitasun honen alderdien funtsa hizkuntzaren erabilera da, bai errealitatea adierazi, interpretatu eta hura ulertzeko egindakoa, bai jakintza eraikitzekoa eta komunikatzeko egindakoa, eta pentsamolde, emozioak era jarrerak antolatu eta norberak erregulatzeko egindakoa. Gaitasun hau garatzea ezinbestekoa da gatazkak ebazten eta elkarbizitzen ikasteko.

2. Matematika gaitasuna:

Gaitasun hau zenbakiak, horien oinarrizko eragiketak, matematika sinboloak eta matematikako adierazpen eta arrazoitze moduak erabiltzeko eta lortzeko trebetasuna da. Bai informazioa sortzeko eta interpretatzeko, bai errealitateko alderdi kuantitatibo eta espazialei buruzko jakintza handitzeko, bai eguneroko bizitzako eta laneko arazoak konpontzeko.

3. Mundu fisikoa ezagutu eta harekin elkarreragiteko gaitasuna:

Ingurune fisikoarekiko harremanei erreparatzen die gaitasun honek, berariaz, ingurune fisikoaren natura-alderdiei eta gizakien ekintzaren ondoriozko alderdiei. Hala, gaitasun honek aukera ematen du gertakariak ulertzeko, gertakarien ondorioen aurreikuspenak egiteko, eta norberaren eta gainerako pertsonen eta izaki bizidunen baldintzak hobetzeko eta kontserbatzeko jarduerak egiteko. Azken finean, gaitasun

honek, askotariko trebetasunak izatea eskatzen du, egokitasunez, autonomiaz eta ekimenez jarduteko bizitzako eta jakintzako askotariko eremutan (osasuna, ekoizpen-jarduera, zientzia etab.) eta mundua interpretatzeko.

Horrek guztiak hau eskatzen du: gertakariak jakintza zientifikoaren eremu askoren ikuspegitik aztertzeke behar diren oinarritzko kontzeptuak eta printzipioak aplikatzea.

4. Informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala:

Informazioa bilatu, eskuratu, prozesatu eta ezagupen bihurtzeko gaitasuna da. Hainbat alderdi barne-hartzen ditu: informazioa eskuratu eta hautatzea, informazioa hainbat euskarritan transmititzea, informazio eta komunikazio teknologiak ere erabiliz informatu eta komunikatzeko ezinbesteko diren tresnen bidez.

5. Gizarte eta herritar gaitasun:

Gaitasun honek bide ematen du gizartean bizitzeko, inguruko munduaren gizarte errealitatea ulertu eta herritartasun demokratikoaren eskubidea erabiltzeko. Gero eta askotarikoa den gizarte batean elkarbizi, besteekin harremanak ezarri, elkarlana egin, konpromisoak hartu eta gatazkeei aurre egiteko gaitasuna ematen duten portaera indibidualak hartzen ditu. Gaitasun honen jabe izateak, esan nahi du bestearen tokian jartzen ikasiko dela, diferentziak onartuko dira, toleranteak izatera ikasten da eta besteen balioak, sinesmenak, kulturak eta historia pertsonalak zein kolektiboak errespetatuko dira.

6. Kultura eta arte gaitasuna:

Kultura- eta arte- adierazpenak ezagutzeko, ulertzeko eta balioesteko eta ikuspegi kritikoaz baloratzeko gaitasuna da. Ikasleak bere burua aberasteko eta gozatzeko erabili behar ditu adierazpen horiek. Gaitasun hau kultura artekotasunaren ikuspegia hartuko du, eta lehentasuna emango dio euskal kulturaren arte- eta kultura-adierazpenei.

7. Ikasten ikasteko gaitasuna:

Ikasleak ikasitakoa abiapuntutzat hartuz, berain kabuz ikasten jarraitzeko gaitasuna da. Horretarako, ikaslea norberaren gaitasunen eta jakintzen jabetza, kudeaketa eta kontrola izan behar du bere burua pertsona trebea eta eraginkortzat hartuz. Nahiz eta egoera kilikoloa izan, jokatzeko jakin behar du ezagupen arrazionalaren logikaren arabera erantzunak bilatuz eta ikusiz arazo baten aurrean hainbat erantzun posible daudela. Hori guztia ikasketa-esperientzia kontziente eta atseginen bidez garatzen da, bai banaka, bai taldean.

8. Norberaren autonomia eta ekimena:

Norbere irizpidearen arabera jokatzeko jakitea eta hautatu duzun aukera garatzeko behar diren ekimenak aurrera eramateko gai izatea, bai arlo pertsonalean nola gizartekoan edo lanekoan da gaitasun honen esangura. Beraz, zenbait jarrera eta balio pertsonalen kontzientzia izatea eta hauek aplikatzea da: ardura; irmotasuna; nor bere burua ezagutzea eta autoestimua izatea; sormena; autokritika; kontrol emozionala; arriskuak kalkulatzeko eta arazoei aurre egiteko ahalmena izatea; eta berehala asebetetzeko premia atzeratzeko, akatsetatik ikasteko eta arriskuak hartzeko ahalmena izatea.

Horri jarraituz, proposaturiko ikas- unitatean landuko diren oinarritzko gaitasunak honakoak izango dira

- *“Hizkuntzaren bidezko komunikazio gaitasuna”* : gizakiak, bestekin komunikatu, autonomikoki jokatu eta kultura baten kide izateko beharra izaten du. Horri jarraituz, eskolako psikomotrizitate gelan, etengabe ageriko zaigun gaitasun bat izango da. Haurrak irakaslearekin komunikatu nahiko dira eta beraien artea ere bai. Askok hitz egokiak erabiltzen saiatuko dira, beste batzuek ordea beste metodo batzuk erabiliko dituzte, hala nola, keinuak erabiliz. Baina beste zenbait kasutan kolpeak edo lirainak izan daitezke. Kasu horietan, gaitasun honen funtsa argi utziko zaie hurrei gaitasuna behar den bezala barneratu dezaten.
- *“Mundu fisikoa ezagutu eta harekin elkar eragiteko gaitasuna”*: garraioen gaia proposa da gaitasun hau barneratu dezaten. Errepideetan gizakiek izaten

dituzten jarrerak imitatu ahal izango dituzte eta, ondorioz, gertaerak hobeto ulertuko eta ondorioak hobeto aurreikusteko modua izango dute. Horrela, beraien ekintzak eragina izan dezaketela ikusiko dute. Ekintza hauen eragina beraien beraian eta besteengan eragina izan dezaketela ikusiko dute. Horregatik, gakoa laguntasuna sustatzea da. adb; proposatutako uztailen jokoan, hurrek ezinbesteko dute euren lekua nahiz besteena babestea, arriskuan ez izateko.

- *“Gizarte eta herritar gaitasuna”*: Gaitasun hau, etengabe ageriko den bat ere bada. Landuko den gaiaren bidez, ikaslea zer gizarte errealitate bizi nahi duen ulertzeko aukera emango dio. Halaber, gizartea hobetzen laguntzeko konpromisoa hartzeko aukera emango dio ere bai. Hala nola, besteekiko errespetua, gatazkak konpontzeko jarrera, portaera indibidualak, enpatia etab. kasuetan.
- *“Norberaren autonomia eta ekimena”*: Ekintza guztietan hurrek kontziente izateko beharra izango dute eta horren arabera jarrera batzuk bereganatu beharko dituzte, adibidez: arazoei aurre egiten jakitea, sormena izatea, arduratsuak izatea etab. Heurek gai izan behar dira ariketa bat aurrera eraman ahal izateko.

2.3. Helburu didaktikoak.

Helburu orokortzat, honakoa hartuko da kontuan; Bere buruan irudi egokia eta positiboa osatzeko gaitasuna, besteekiko harremana eta norberaren ezaugarrien, ahalmenen eta mugen identifikazioaren bidez eta auto-estimazioko eta autonomia pertsonaleko sentimenduak garatzea.

Helburu didaktikoak aldiz, honakoak izango dira:

- Bere jokabidea besteen beharretara eta eskakizunetara egokitzeko gaitasuna, errespetuko, laguntzako eta lankidetzako jarrerak eta ohiturak garatu eta mendetasuneko nahiz nagusitasuneko jokabideak baztertzea.
- Beren ingurua modu aktiboan aztertu, egoera eta gertaera esanguratsu batzuei buruzko interpretazioak egin eta horiek ezagutzeko interesa izateko gaitasuna.
- Gero eta modu egokiagoan eta pozgarriagoan besteekin harremanetan jarri eta jokabide sozialeko arauak pixkanaka barneratu eta beren jokabidea horietara egokitzekoa.
- Sentimenduak, nahiak, eta ideiak adieraztea bai ahozko hizkuntzaren bidez, bai bestelako hizkuntzaren bidez, eta beren asmoa eta egoerara hobekien egokitzen dena aukeratzea.
- Beste haurren eta helduen mezuak ulertu eta hizkuntzekiko jarrera positiboa izatea.

Gauzatuko diren jarduera desberdinen arteko helburuak hauetan laburbildu daitezke:

- Gorputz-eskemaren kontzientzia hartzea.
- Arreta orokorraren gaitasuna areagotzea.
- Sentikortasuna eta sormena garatzea.
- Zentzumen erritmikoa, denboraren eta espazioaren pertzepzioak garatzea.
- Gorputza espazioan eta denboran adierazteko instrumentu bezala denaren kontzientzia izatea.
- Orientazioaren, lateralitatearen eta orekaren zentzua izatea.

- Esperientzia globalaren bitartez, beste eremu batzuk baloratzea: koloreak, formak eta bolumenak, erritmoa, espazioko erlazioak, etab.
- Besteekin komunikatzea.
- Nork bere burua ezagutzea eta autonomia bultzatzea.
- Ondo pasatzea.

Hauek izango dira landuko diren helburu orokorrak, hala ere, hurrengo puntuak edukiak azalduko dira eta bertan ikusi ahal izango da zehaztutako helburu gehiago izango direla. Hauek oinarritzko abileziak eta trebetasunak, oinarritzko gaitasun fisikoak, erritmoa eta gorputz adierazpena, harreman sozialak eta afektiboak eta norberaren jarrera lantzearekin oinarrituak egongo dira.

2.4. Edukiak.

Ikas unitatean landuko diren edukiak, Nafarroako Foru Komunitateak haur hezkuntzako 2. Ziklorako xedatutakoak izango dira, bost multzoetan oinarrituz;

- Oinarrizko abilezi eta trebetasunen barnean;
  - Zentzumenezko ahalbideak
  - Gorputz eskema
  - Oreka eta desoreka
  - Lateralitatea
  - Espazioa eta denboraren antolaketa
  - Arnasketa eta erlaxazioa
  - Koordinazio dinamiko orokorra eta atalkakoa.
- Oinarrizko gaitasun fisikoetan;
  - Erresistentzia
  - Indarra
  - Malgutasuna
  - Abiadura
- Erritmoa eta gorputz adierazpenean;
  - Erritmoa.
  - Dantzak.
  - Emozio eta sentimenduak keinuen eta mugimenduen bidez adierazi eta komunikatzea.
  - Ereduak imitatzea.
  - Objektu eta materialekin gauzak adierazteko dauden aukerak.
  - Eguneroko egoerak antzeztu.
- Harreman sozialak eta afektiboetan;
  - Lankidetzak.

- Harreman afektiboak ezartzea, bai helduekin bai adin berekoekin.
- Arauak ulertzea eta errespetatzea.

- Norberaren jarreraren;
  - Parte-hartze aktiboa.
  - Entzuten ikasi.
  - Hitza eskatzea.
  - Txanda itxoitea.
  - Ekimena.
  - sormena.

2.5. Metodologia.

Metodologiari dagokionez, hainbat printzipio ezberdin kontuan izango dira. Jarduerak bi ikuspegietatik jorratuko dira.

Alde batetik, zuzendutako jarduera zehatz batzuk egin behar dira. Izan ere, helburu jakin bat lortzeko, ariketa batzuk garatzea ezinbesteko direlako. Horretarako Aucouturier-en metodologia jarraitzea aproposa dela uste dut. Metodologia hau haurrekin komunikatzean zentratzen da, hauek entzun eta ulertu behar ditugula dio. Jolasaren bidez, haurrek ikasteaz gain, sormena ere lantzen dute eta ekintza horrek haurrak pentsatzera eramaten du. Beraz, hau kontutan izanda, unitate didaktikoa aurrera eraman ahal izango da betiere toki egoki bat izanda ekintzak gauzatzeko, jolas librea sustatzeko, jarduerari, emozioei eta hitzei garrantzia emateko. Horretarako, prestakuntza-lanean argi utziko da lortu nahi diren helburuak, baita gurasoei ere azaldu egingo zaie beraien seme-alabekin landuko den gaiaren inguruan. Gurasoek unitatearen berri izan dezaten eta beraiek ere beraien bizitzetan praktikan jarri dezaten gutun bat bidali egingo zaie (eranskina).

Saioaren banaketa egunero desberdina izango da, lehenengo egunean hurrei gaian sartzeko garraioen inguruko istorio bat kontatu zaie, ondoren, zuzendutako jarduera bat edo bi aurrera eramango dira (denboraren arabera) eta denbora izan ez gero, jolas librean arituko dira.

Marta Schinca –rentzat bakarkako eta taldeko sormena eta sentikortasuna lantzeko, motrizitateko ekintzak lantzen diren saioen ostean, garrantzizkoa da hurrei libreki jolasten uztea bertan beraien sorkuntza librea eta berezkotasuna araurik gabe garatu dezaketelako. Hemen gorputz adierazpena emango da, gorputza libre sentituko da sortzeko eta sentitzeko.

Haurrek jolas librea gauzatzen duten bitartean, irakasleak ez du konparaziozko baloraziorik egingo, zinezkotasuna neurtezina eta alderaezina delako. Interesatu behar zaiguna haurrek mugimenduak egiterakoan duten naturaltasuna da. Schinca-k dio hasieran bakarka arituko direla, ondoren binaka eta azkenik talde osoa edo ia osoa. Hemen ikusiko da haurrek harremanetarako izango duten eboluzioa. Binaka jartzen

diren lehenengo aldia paregabea da beraien bizipenak elkarbanatzeko, bakoitzak nortasun bat duela ikusiko dute eta horrek komunikaziora bultzatuko die.

Marcelino Vacaren (2002) Gorputzaren Tratamendu Pedagogikoa (GTP) helburu hezigarria dauka, irakasle eta irakaslearen arteko harreman oinarritzen dena. Beraz, proposatuko den Unitate Didaktikoa Vacak planteatzen duenarekin oinarrituko da. Erritmo aniztasunaren ikaskuntzari kasu egingo zaio eta zailtasunak dituzten ikasleei erraztasunak ipiniko zaizkie, denek ez dutelako ezarriko den metodologia berdina jarraitu behar jakintzan sartzeko.

Unitatean Vacak proposatzen dituen zenbait ezaugarri jarraituko dira:

- Zer irakatsi?
  - Haurrak bere kabuz ikasten duena.
  - Haurrak bere mugimendu naturaletatik ikasten duena.
  - Gizartetik ikasten duena.
  - Garatzen den lekuak.
- Saioen eta Unitate Didaktikoaren egitura.
  - Saio batek hiru momentu edukiko ditu: bilera (hasierakoa), mugimenduak garatzeko edo gauzatzeko ekintzak eta agurra.

Vacak, proposatzen duenarekin oinarrituz, beste hainbat momentu gehitu dira saioak aurrera eramateko. Unitate honek, sartzeko errituala (ikasgelatik gorputz heziketako esparruraino) eta hasierako edo elkartzeko momentua (arauak), jolas aktibo edo jardueraren unea, erlaxaziorako, barneratzeko uneak, hitz egiteko unea (saioari bukaera eman) eta azkenik, irteteko errituala.

1. Saioen egitura:

Saioak egitura bat jarraituko dute, batez ere, hasierakoa beti berdina izango delako.

- Sartzeko errituala: Sarrera egin aurretik, haurrek zapatak kenduko dituzte eta beroa egin ez gero galtzerdiak ere. Inoiz ere ez dira biluzik ibiliko. Bakoitzak

bere arropak kenduko ditu eta bere apalean utzi ditu eta aretora sartuko da. Sarrera errituala egiten den txokoan eseri egingo da gainontzeko guztiak bertan eseri arte. Behin denak eserita daudela, saio bakoitzean egin behar dena azalduko da:

- Abesti baten bidez etorri eta ondoren, etorri ez direnak aipatuko dira.
  - Arauak gogoraraziko dira (haurrei gogorarazteko eskatuko diegu) :
    - “Ezin diogu inori minik eman, ez lagunei ez gure buruei, kontuz ibiliko gara”
    - “Materiala zaindu behar da, ongi tratatuko dugu puskatu gabe”
    - “Lagunak errespetatuko ditugu, txandak ere bai”
    - “Ez oihukatu, beharrezkoa ez bada.”
  - Saioaren igarotzea nolakoa izango den azalduko zaie.
- Saioari hasiera eman: irakaslea saioan landuko den jardueraren materiala prestatuta izango du. Behin haurrei zertan oinarrituko den jardura azaldu ondoren, honi ekingo diote.
- Saioari bukaera eman: behin gauzatu beharreko ekintzak egin ondoren, gelako materiala jaso behar da. Aucouturier-ek proposatzen duena haurrak taldeka banatzea da. Hau da, saio bakoitzean haur talde batek materiala jasotzea. Metodo hori egokia da denek dena jaso behar baldin badute, beti egongo baita baten bat ez duena inoiz jasotzen, jasotzeaz alde egiten duena alegia. Metodo hau jarraituz, nire aburuz, egokiagoa izango litzateke taldea taldeetan banatzea eta talde bakoitzari material bat egokitzea.
- Irteteko errituala: Behin gela jasota dagoela, hasierako borobilean eseriko gara eta zer gustatu zaigun gehien eta zer gutxien komentatuko dugu.

Ondoren, abesti batekin saioa itxiko da eta banan-banan aterako dira beraien arropak janztera. Irakaslea izango da izenak aipatuko dituen. Bakoitza bere izen entzun arte ezin izango du atera.

Bestalde, Freinet-ek zioen bezala, esperimentazioa garatzeko momentua da, beraz, momentu horiek eskaintzea ere garrantzitsua da, aukera ezberdinak eskainiz, euren nahiak kontuan hartuz. Aipatu bezala, jolas librearen bidez izango da non haurrek zehaztu gabeko jarduerak aurrera eraman ahal izango dituzten nahi duten materiala hautatuz.

“Haurrak lana egiteko egarri daude, ez dago arrazoirik sariak erabiltzeko ezta zigorrarena ere” (Freinet, 1970).

Horiez gain, honako zehaztapen hauek ere kontuan izango dira;

- Jokoa, ikasteko tresna moduan erabiliko da.
- Jakintza autonomia nahiz taldekakoa bultzatuko da.
- Aniztasuna kontuan hartuko da.
- Elkar- bizikidetza landuko da; besteak errespetatuz eta egunerokoan sortu daitezkeen gatazkak konponduz.
- Jakintza globalizatua sustatuko da.

Kontuan izan behar diren beste puntu batzuk espazioaren erabilera, baliabide didaktikoak, taldeak eta jardueren ezaugarriak dira. Hona hemen hauen inguruko zehaztapenak.

7.Taula. Unitate Didaktikoko saioen egituraketan kontutan hartu beharrekoa.

Espazioaren erabilera	Gehienak psikomotrizitate gelan edo gimnasioan egin daitezke, baina eguraldi ona egin ez gero kalean ere gauzatu daitezke.
Baliabide didaktikoa	Jarduera bakoitzean zehaztuko dira zentzuz izango diren erabiliko diren materialak. Baina orokorrenak uztaileak, sokak, koltxonetak, zapiak etab. dira.
Taldeak (aniztasunari arreta emanez)	Irakaslea izango da jarduera bakoitzean ikusiko duena taldeak nola sortuko dituen. Hala ere, zailtasunak dituzten haurrak "erraztasunak" dituztenen alboan egotea gomendagarria da haur horrek bestearen laguntza jaso dezan. Irakaslearen aldetik ere esfortzu berezia beharko da eta laguntza eskainiko zaio behar duen guztian. Bestalde, curriculumeko neurriei dagokienez, gomendagarria izango litzateke zailtasunak dituzten haurrak oinarritzko ariketetan zentratzea, horretarako, jarduera aproposak egokituz.
Jardueren ezaugarriak	<ul style="list-style-type: none"> • Haurren alderdi positiboak kontuan izango dira eta beraien mugak errespetatuko dira. • Ikaskuntza esanguratsua lortzeko, zenbaitetan beraien proposamenetan oinarritu sormena eta autonomia sendotzeko. • Haur bakoitzaren erritmoa errespetatuko da. • Jarduerak gauzatzekoan zailtasunak egon ezker, beraien beharretara egokituko dira. • Portaera psikomotorraren bilakaera eta ibilbidea errespetatuko da. • Bizipenak adieraztera lagunduko zaie, bai ahoz bai jardueren bidez: sentipenak barneratzera, emozioetatik bereiztera, pentsamendua egituratzera etab. • Prozedurak aldatzen joango dira: txokoak, materialak etab. • Izaten dituzten harremanak behatuko dira, eta zenbaitetan gainontzekoekin erlazionatzeko arazoak baldin badaude, esku-hartzea emango da.

2.6. Plangintza.

Psikomotrizitatearen inguruan proposaturiko ikas- unitate honek, hilabete bateko iraupena izango du; lau saio hain zuzen ere. Era berean, saioen iraupena, ordu eta erdikoak izango dira. Gelan sartu baino lehen, denek zapatak kenduko dituzte.

Esan beharra dago psikomotrizitate saio bakoitzaren hasieran, arauak denon artean gogoraraziko direla metodologia atalean aipatu bezala eta honakoak izango dira

- Lagunak errespetatu; ez bultza, ez jo, txandak itxoin, lagunei ...
- Ez oihukatu, beharrezkoa ez bada.
- Materiala zaindu.
- Oinetakoak kendu

2.6.1. 1. Saioa:

Lehenengo saio honetan, lortu nahi diren helburuak ondorengoak dira:

- Haurrak hurrengo hilabetean landuko den gaiak ohartaraztea.
- Sentimenduak, nahiak, eta ideiak adieraztea bai ahozko hizkuntzaren bidez, bai bestelako hizkuntzaren bidez.
- Beste haurren eta helduen mezuak ulertu eta hizkuntzekiko jarrera positiboa izatea.
- Sentikortasuna eta sormena garatzea.
- Gorputz eskemaren kontzientzia hartzea (arnasketan).
- Kideak errespetatzea.

Saioei ekiteko, metodologian aipatutako pausoak jarraituko dira. Kasu honetan, besteetan bezala, saioa arauekin hasiko da eta zenbait jarduerekin jarraituko du.

- Arauak.

Unitateari sarrera egiteko ipuin bat kontatuko zaie haurrei. Saio honetan, sentipenei emango zaio garrantzia. Haurrak, sentipenak adierazten hasteko, ondorengo jarduerak proposatuko dira:

- Ipuina: PORROT ETA TXOMINEN BIDAIA

“Bazen behin Porrot izeneko “kotxe” bat. Ohikoa zen bezala, Porrot asper- asper eginda zegoen eta bere lagun Txominengana (“bizikleta”) joan zen. Ordu luzez jolasean ibili ondoren, munduan zehar bidai bat egitea erabaki zuten lagun berriak ezagutzeko.

Herritik atera bezain laster, gertuko baserri batera gerturatzen hari zirela, honakoa galdetu zion Porrotek Txomintxori;

-Txomintxo, noizbait ikusi al duzu beste garraioaren bat?

-Ez! Beno, herritik pasatzen den “kamioia” soilik, badakizu inguruan bestelakorik ez dagoela!.- erantzun zion Txomintxok.

-Ba hemen nauzu!.- esan zuen bat batean batek. – Ni “traktorea” naiz eta lurra lantzen dut. – Baserriko traktorea zen.

Gure laguntxoak tipi- tapa tipi- tapa, bere bidaiari jarraitu zioten, uharte batera heldu arte. Bat batean eguzkitan zeudela, garraio erraldoi bat agertu zen itsasoan barrena.

-Begira Txomin! Hori itsasontzi bat da.

-Oso handia da, harrigarria!.

-Kaixo lagunak! Ni Tolon “itsasontzia” naiz eta bidai luzeak egiten ditut portu batetik bestera.

Aurreraka zihoazela ...

-Begira Txomin, hori gehien gustatzen zaidan garraioa da, hegazkina!

-Nor da hegazkina? Kolore askoko garraio hori?

- Bai, ni globoa naiz eta zerura igotzen naiz. Nahi al duzue nirekin etorri?.- Esan zuen koloretazko globoak.

-Ez, ez, lasai. Guk lurra nahiago izaten dugu.

Eta zerurantz begira agurtu zuten globoa.

-Begira Porrot! Begira ze doan hor ... trena, trena da! Telebistan ikusi izan dut.

-Bai, ikusiak ditut nik ere telebistan. Gainera, garraio horiek euren errepide berezia dute. Izan ere, bi lerro zuzenetako bideetatik zehar ibiltzen dira. Noiz behinka ikusten ditut horietako errepideak.

-Begira Porrot gure herritik pasatzen den kamioia.- oihukatu zuen Txominek.

-Kaixo Petronio!.- erantzun zuen Porrotek.

-Kaixo lagunak! Kontuz ibili, herritik urrun zabiltzate eta galdu zaitezke.

-Eta nora zoaz ba zu? Zu ere urruntzen zabiltza eta!

-Baserrietatik herrira etekinak garraiatzen ditut. Saltzaileek ondoren, barazkiak zaldu ahal izateko. – eta honela agurtu den Petronio.

Ederki haritu ziren, alde batetik bestera. Baina jada, iritsi zitzairen etxera bueltatzeko ordua.

Eta hala bazan edo ez bazan, sar dadila kalabazan eta atera dadila, herriko plazan!

- Errepide itsua:

Irakasleak soka edo zapiekin bide bat osatuko du. Haurrak, ordea, binaka jarri beharko dira eta batek taxiko gidariarena egingo du eta besteak bezeroarena. Bezeroak bidean zehar begiak estaliak izango ditu eta gidaria izango da bezeroa bidaiaren bukaeraraino bideratuko duena. Behin jarduera bukatuta, haurrak irakaslearekin borobilean bilduko dira eta izan dituzten sentimenduez hitz egingo dute.

- Musika lasaia:

Saioa hasteko, hurrei musika lasai bat jarriko diegu. Haurrak koltxonetan etzan edo eseri egingo dira eta musika lasaitasunez entzungo dute. Abestiaren erdialdean musika altu eta azkarragoa izango da. Haurrak momentu honetan altxatu egin beharko dute eta dantzan hasi musika jarraituz, musikak euren barnean sortarazten duena irudikatzen saiatuz. Horrela, beraien sentimenduak modu librean azaldu ahalko dituzte (lasaitasuna, poza, harridura ...).

Denbora izanez gero, joko librea proposatuko da. Eguneko arduraduna eta irakaslearen artean, erabiliko den materiala aukeratuko da. Beste aukera posiblea ipuinean entzundako pertsonaiak eraikuntza piezekin irudikatzea edo paperean marraztea eskatzea izango litzateke. Irudikapena egiteko materialaren aukeraketaz egun horretan arduraduna denaren erabakia izango da. jolas librearen aukera, saio guztien bukaeran denbora izan ez gero aurrera eramatea oso aproposa da.

8.Taula.

1 SAIOA.				
JARDUERAK	MATERIALA	HELBURUAK	EDUKIAK	ALDAERAK
Ipuina	-Ipuina.	-Gaiari sarrera ematea. -Haurrak garraioekin familiarizatzea.	-Entzuten ikasi. -Jarrera arduratsua.	-Garraioen inguruko beste ipuin bat izan daiteke. -Pelikula bat erabili daiteke.
Musika lasaia	-Musika aparatua edo ordenagailua. -Musika lasaiaren CD-a edo interneteko link egokiak. -Koltxonetak.	-Nork bere burua ezagutzea. -Sentikortasuna eta sormena garatzea. -Erlaxazioa esperimeneztatzea.	-Zentzumenezko ahalbideak. -Arnasketa eta erlaxazioa. -Erreakzioa. -Erritmoa, espazioa eta denbora hauteman.	- Saio bukaeran ere egin daiteke. -musika lasaia edo azkarra soilik ipini.
Errepide itsua	-Sokak edo/eta zapiak.	-Elkarlanean aritzen jakitea. -Bestearen lekuan jartzea. -Gidatzea zer den jakitea.	-Gorputz eskema. -Oreka/ Desoreka. -Espazioaren egituraketa. -Lankidetzeta. -Erritmoa -koordinazio dinamiko orokorra/atalkakoa.	-Hirunaka jartzea. -Errepidean oztupoak jartzea.
Garraioak sinbolizatzea.	-Papera eta margoak. -Eraikuntza piezak. -Plastilina. -...	-Garraioen inguruan dakitena ikustea.	-Sormena. -Parte-hartze aktiboa. -Ekimena.	-Taldeka egin.

2.6.2. II. SAIOA

Bigarren saioan, berriz, beste helburu batzuk gehitzen dira:

- Bere jokabidea besteen beharretara eta eskakizunetara egokitzea, errespetuko, laguntzeko eta lankidetzako jarrerak eta ohiturak garatzea eta mendekotasuneko nahiz nagusitasuneko jokabideak baztertzea.
- Modu egokian eta pozgarrian besteekin harremanetan jartzea eta jokabide sozialeko arauak pixkanaka barneratzea eta beren jokabidea horietara egokitzea.
- Zentzumen erritmikoa, denboraren eta espazioaren pertzepzioak garatzea.
- Gorputza espazioan eta denboran adierazteko instrumentu bezala denaren kontzientziatzea.
- Orientazioaren, lateralitatearen eta orekaren zentzua izatea.
- Ingurua modu aktiboan aztertzea, egoera eta gertaera esanguratsu batzuei buruzko interpretazioak egitea eta horiek ezagutzeko interesa piztea.
- Besteekin komunikatzea.
- Lankidetzeta eta laguntasuna bultzatzea.
- Koordinazio orokorra eta gorputz adierazpena lantzea.
- Oroimena lantzea.
- Garraioak eta hauen arauak barneratzea.

- Arauak.

Oraingo saioan, erritmoa, koordinazio orokorra eta gorputz adierazpena landuko dira. Jarduerekin hasi baina lehen, material guztia psikomotrizitate gelan prestatuak egongo dira. Jarduerekin hasi aurretik haurrekin arauak gogoraraziko dira, ondoren, jolasaren azalpena emango zaie.

- Aulki jolas kooperatiboa: (uztailak erabili daitezke)

Haur kopuruaren arabera taldekatzeak egingo dira. Demagun 24 haur daudela gelan, beraz, taldea bitan banatu beharko litzateke, 12 haur taldeko, alegia. Taldeak osatzeari dagokionez, haurrak borobilean eserita dauden bitartean, bakoitzari zenbaki bat egokituko zaio; bat, bi, bat, bi... honela bi talde osatuz.

Jolasa haurrera eraman ahal izateko, aulki guztiak gela erdian kanpoaldera begira kokatuko dira, borobil bat osatuz. Ezinbestekoa izango da haur kopuru adina aulki egotea. Haur bakoitzak aulki baten aurrean kokatuko da. Ondoren, musika jarriko da eta aulkien inguruan dantzan hasiko dira. Abestian aipatzen diren kontzeptuak eta onomatopeiak mimikaren bidez adieraziz. Hau da, trena: txu-txu, autoa: pi-pi, motorra: brun-brun, bizikleta: rin-rin, trizikloa: ras-ras, patinetea: pss-pss eta makuluak: klin-klan.

Musika gelditu ahala, haur bakoitza aulki batean eseri beharko da. Musika gelditzen den uneoro, aulkiak (uztailak) kentzen joango dira, baina haurrak ez dira eliminatuak izango. Joko kooperatiboa baita. Haurren batek aulkia falta izan ez gero, beste aulki batean eseri beharko du beste ikaskide batekin. Aulki bakoitzeko gehienez lau haur eseri ahalko dira.

Musika hasi eta gelditzearen sekuentzia hau, behin eta berriz errepikatuko da. Bukaeran aulki bakoitzeko gehienez lau haur eserita. Beraz, jolas bukaeran gelako guztiek irabaziko dute, helburua denok eserita egotea baita eta hau egiteko ezin bestekoa izango da bata besteari laguntzea.

Jolasera martxan ipiniko den abestia hasierako erritualean behin baino gehiagotan entzutea egokia izango litzateke, baita aurreko saioetan (beste ekintzak gauzatzen diren bitartean) ere. Haurrek abestia azkarrago ezagutzeko egingo zen. Abestiaren letra ondorengoa dugu:

Lehengoan tren bat erodi nuen TXU TXU

Baina trenbidetik irten egin zen

Gero autoa erosi nuen PI PI

Baina gau batez lapurtu egin zidaten

Atzo motorra erosi nuen BRUN BRUN

Baina kaskorik ondoan ez nuen

Bizikleta bat erosi nuen RIN RIN

Baina bidegorririk ez zegoen

Trizikloa erosi nuen RAS RAS

Baina gurpilak lehertu egin ziren

Patinete bat erosi nuen PSS PSS

Baina koskan ipurdikoa hartu nuen

Makulu parek lortu nuen KLIN KLAN

Haiek bai ez direla inoiz apurtzen

Goizean lagunekin egon nintzen

Hauek bai betiko izango ditut hemen!

Lagunak betiko izango ditut hemen!

- Semaforoa:

Hasiera batean irakaslea izango da semaforoaren papera egingo duena baina behin jolasaren eginkizuna ulertu dutela haur bat izango da semaforoaren rola beteko duena. Bestalde, taldeko haur bat aukeratuko da harrapatzaile moduan. Gainontzeko haurrak harrapatuak ez izateko semaforoaren aginduak bete beharko dituzte. Semaforoa izango dena hiru koloreetako zapiak izango ditu: berdea, horia eta gorria. Zapi BERDEA esaten eta erakusten duenean, denak korrika egin behar dute. HORIA esaten eta erakusten baldin badu, denak hanka baten gainean ibili beharko dira, harrapa. Eta semaforoak GORRIA esaten eta erakusten duenean denak dauden tokian geldirik geratu behar dira. Harrapatzailea dagoen tokitik nonbaitera mugitu ahal izateko hiru pauso soilik eman ditzake norbait harrapatu ahal izateko. Horrela bada, bera harrapatzailea izateari uzten dio eta ukitu egin dionari harrapatzaile izatera pasatzen da. Semaforoa dena kolorerik erakusten ez duen bitartea

, gainontzeko haurrak auto bat gidatzen egongo balira bezala simulatu behar dute, beti ere, semaforoari atentzioa jarriz. Horrela errealismo gehiago emango zaio jolasari eta benetako errepide batean egongo balira bezala pentsatzera eraman ditzake.

9.Taula.

2. SAIOA.				
JARDUERAK	MATERIALA	HELBURUAK	EDUKIAK	ALDAERAK
Aulki jolas kooperatiboa.	-Aulkiak -Musika aparatua edo ordenagailua. -Diskoa edo interneteko link-a. -Abestia: Sortzen proiektuko "GARRAIOAK" izeneko kanta Gorka Urbizuren eskutik.	-Modu kooperatiboan jokatzeta. -Posturaren jokabidea barneratzeta. -Garraioak eta onomatopeiak erlazionatzeta.	-Zentzumenezko ahalbideak. -Gorputz eskema. -Oreka/desoreka. -Espazio eta denboraren antolaketa. -Ereduak imitatu. -Lankidetza. -Koordinazio dinamiko orokorra. -Abiadura: erreakzionatzeko. -Erritmoa eta dantzak.	-Haur asko baldin badira hiru talde osatu. -Aulkiak faltan badira, uztailak erabili.
Semaforoa	- Hiru zapi: berdea, horia eta gorria.	- Semaforoen esanahia ikastea. -Koloreak bereiztea. -Entzumenarena eta ikusmenaren koordinazioa sustatzeta.	- Zentzumenezko ahalbideak. -Gorputz eskema. -Oreka/Desoreka. -Koordinazio dinamiko orokorra eta atalkakoa. -Erresistentzia. -Abiadura. -Erritmoa. -Gorputz adierazpena. -Espazio eta denboraren antolamendua. -Arauak ulertu eta bete.	-Zapiak erabili beharreak beste objektu batzuk erabili daitezke kolore horiekin.

2.6.3. III. SAIOA

Ondorengo saioan lortu nahi diren helburuak asmakizunekin eta zirkuitu baten bidez lortuko dira:

- Errespetuko, laguntzako eta lankidetzako jarrerak eta ohiturak garatzea.
  - Garraioen inguruan gehiago jakitea.
  - Garraio ezberdinen imitazio eta sentsazioak lantzea.
  - Arreta lantzea.
  - Gorputz eskemaren kontzientzia hartzea.
  - Orientazioaren, lateralitatearen eta orekaren zentzua izatea.
  - Nork bere burua ezagutzea eta autonomia bultzatzea.
  - Sormena bultzatzea.
- Arauak.
  - Asmakizunak:

Saioa, zirkuitu bat betetzean datza eta zirkuituko ariketa ezberdinak azaltzeko, asmakizun batzuk planteatzeari ekingo zaio; ariketa bakoitzak, asmakizun bat izanik. Asmakizun bakoitza, garraio zehatz bati egokituko zaio eta hurrek erantzuna asmatzean, garraio hori nola irudikatuko den azalduko zaie. Honela, zirkuituko atal bakoitzean egin behar dutena ezagutuko dute.

Azalpena emateko hurrei zirkuituari adi begiratzeko eskatuko zaie eta ariketaz- ariketa asmakizunak egingo dira. Adb; irakaslea zirkuituko lehen ariketan jarriko da eta asmakizuna botako du. Haurrak erantzutean, garraioa nola irudikatuko duten azalduko zaie irakasleak praktikan jarritz. Garraio ezberdinen imitazio eta sentsazioak lantzen saiatu behar da.

Asmakizuna botatzerakoan, irakasleak esaten ari dena antzeztu beharko du haurren atentzioa erakartzeko eta hauen erantzuna errazteko ere bai. Hauek dira zirkuitua osatuko duten asmakizunak:

- 1.Asmakizuna: *“Hegazkina”*
“Hegan egiten badakit,
Baina ez naiz txoria,
Lumarik ez daukat nik,
Baina bai ordea, burdina.
Pilotua deitzen da,
Nire gidaria. Zein naiz?”

- 2.Asmakizuna: *“Autoa”*
“ Lau gurpil dauzkat nire azpian
Errepidetik ibiltzen naiz baita autobian
Ni bezalako asko ikusten dira kalean eta
baliteke ni ere egotea zure familian.
Ez naiz, furgoneta, ezta kamioia ere
Zein naiz?”

- 3.Asmakizuna: *“kamioia”*
“Autoa baino askoz ere handiagoa izan naiteke
nire atzealdean erremolke izeneko lagun bat eramaten dut
eta batzuetan, bere barruan gauzak eramaten ditu.
Hala nola, janaria supermerkatuetara eramateko.
Nire ahotsa entzun ez gero sekulako sustoa hartu dezakezu.
Zein naiz?

- 4.Asmakizuna: *“trena”*
“Bart Iruñean nintzen,
Gaur berriz Parisen.
Budinen gainetik naiz ibiltzen,
Triki- traka, triki- traka,
Soinua aditzen.
Atzean dauzkadan bagoiak,
Bata besteari heltzen.

Zein naiz?”

- 5.Asmakizuna: “bizikleta”

*“Bi gurpil ditut azpian,
Pedalak erdian, eta
Aulkitxo bat jarrita,
Zure ipurdian.
Motorrik gabe nabil,
Bidetxo gorrian. Zein naiz?”.*

- 6.Asmakizuna: “globoa”

*“Oso handia eta borobila naiz,
Azpialdean soka batzuk ditut,
Otar bat eutsiaz.
Bertara igotzen bazara,
Pixkanaka- pixkanaka,
Zerurantz igoko zara.
Zein naiz?”.*

- Zirkuitua.

Irakasleak saioa hasi baina lehen, zirkuitua prestatua izan beharko du, material guztia prest izateko. Zirkuitua, binaka garatuko da. Zirkuitua osatzeko, ikasle guztiak binaka jarriko dira. Lagunen arteko arazoa ekiditeko eta ikasleen arteko aniztasuna bultzatzeko, bikoteak irakasleak osatuko ditu. Ikasle guztiei, 1 edota 2 zenbakia egokituz.

1. Ariketa: bi soka luze zabalduta aurkituko dira. Bikoteko haur bakoitzak, soka baten gainetik pasa beharko du, bitartean gorputza erabiliaz *hegazkina* irudikatzeko.
2. Ariketa: Lurrean izango den uztaila hartu eta *autoaren* bolantea izango balitz bezala mugitu. Ibilbidea, uztailaz osatutakoa izango da. Hanka bakoitza, uztail batean kokatuz.

3. Ariketa: kuxin karratua handia bizkar gainean jarri eta lau hanketan aurrerantz ibili.
Kamioia.
4. Ariketa: Hurrengo ikaskideari itxoin, binaka jarri bat bestaren atzean eta aurrera habiatu, konoetan zehar. *Trena.*
5. Ariketa: koltxonetaren gainean, txiri-bueltak egin azken ariketara iritsi arte.
Bizikletak irudikatzeko.
6. Ariketa: *Globo* bat binaka hartu eta saiatu airean mantentzen lurra ukitu gabe, helmugara iritsi arte.

Zirkuitu osoa, 2 edo 3 aldi errepikatuko da, bide batez erresistentzia lantzeko.

Zirkuitua bukatu eta denbora izanez gero, haurrak jolas librean arituko dira. Jolas librean aritzeko, eguneko arduradunak aukeratutako materiala izango da.

(Haur taldea handia bada, bi talde sor ditzakegu eta batzuk zirkuituan dabiltzan bitartean besteak, jolas librean arituko dira.)

10.Taula.

3. SAIOA.				
JARDUERAK	MATERIALA	HELBURUAK	EDUKIAK	ALDAERAK
Asmakizunak	-Asmakizunak.	-Haurrak zirkuituan egin behar dutena hobeto ulertzea. -Beraien irudimena lantzea. -Erresistentzia lantzea.	-Entzuten ikasi. -Hitza eskatu. -Ekimena. -Sormena.	-Antzerki moduan egitea. -Mimikak erabiltzea.
Zirkuitua	-Bi soka. -Uztailak. -Kuxinak. -Konoak edo piboteak. -Koltxoneta lauak. -Puxikak.	-Asmakizunetan entzundako garraioak irudikatzea. -Garraio horiek gehiago ezagutzea. -Orientazioaren, lateralitatearen eta orekaren zentzua izatea. -Elkarlana sustatzea.	-Gorputz eskema. -Oreka/ desoreka. -Espazio eta denboraren antolaketa. -Arauak ulertu eta bete. -Poza. -Txanda itxoin. -Lankidetza. -Koordinazio dinamiko orokorra / atalkakoa. -Erritmoa. -Gorputz adierazpena. -Oinarrizko gaitasun fisikoak.	- Aulki jokoan erabilitako abestia erabili daiteke eta bertan agertzen diren garraioekin zirkuitua sortu. - Materiala aldatu.

2.6.4. IV. Saioa

Hilabeteko saioekin bukatzeko, aurreko helburuak sendotuko dira:

- Bere jokabidea besteen beharretara eta eskakizunetara egokitzea.
  - Errespetuko, laguntzako eta lankidetzako jarrerak eta ohiturak garatzea.
  - Modu kooperatiboan jokatzeko.
  - Gertaera esanguratsu batzuei buruzko interpretazioak egitea eta horiek ezagutzeko interesa piztea.
  - Modu egokian eta pozgarrian besteekin harremanetan jartzea.
  - Jokabide sozialeko arauak barneratzea eta eguneroko bizitzan aplikatzea.
  - Sentimenduak, nahiak eta ideiak adieraztea.
  - Ulermena sustatzea.
  - Gorputz-eskemaren kontzientzia hartzea.
  - Arreta orokorraren gaitasuna areagotzea.
  - Sentikortasuna eta sormena garatzea.
  - Gorputza espazioan eta denboran adierazteko instrumentu bezala denaren kontzientzia izatea.
  - Esperientzia globalaren bitartez, beste eremu batzuk baloratzea: koloreak, formak eta bolumenak, erritmoa, espazioko erlazioak, etab.
  - Pertzepzioak lantzea.
- Arauak.
  - Tren bagoien lasterketa:

Hiru edo lau haur osatutako taldeak egingo dira. Haurrak ilara bat osatuko dute soka bati eutsiz. Denek begiak estaliak izango dituzte azkenekoa izan ezik. Azkenekoa gainontzekoak gidatzeaz arduratu behar da, hala nola, bere aurrean duen pertsonari sorbaldetan edo buruan ukituz. Hau da, eskuineko sorbalda ukitzen badio, eskuinera joan behar direla esan nahi du, ezkerrekoa ukitzen badio, ezkerrera joan behar dira eta burua ukitu ez gero, aurreraka joan behar direla esan nahi du.

Behin atzekoak bere aurrean duenari “gidatu” ondoren, honek bere aurrekoari mezua pasa egin behar dio, horrela treneko gidariak jaso arte. Helmugara iristen den lehenengo trena irabazlea izango da.

Lasterketa tanda batean egin daiteke edo bi tandatan, taldeko haur kopuruaren arabera izango da erabaki hau.

Irakasleak zirkuitu txiki bat osatu dezake jarduera gauzatzeko edo besterik gabe lerro zuzen batean egin daiteke, hau da, gelako alde batetik bestera. Hasiera batean horrela egin daiteke eta gelaren ezaugarrien arabera zailtasunak handiagoak jarri daitezke. Hasiera batean hitzik gabeko jarduera izango da, ukimenaren bidez orientatuko baitira. Baina jarduera menderatzen doazen heinean, zailtasunetako bat ezkerra eta eskuina aipatzea izan daiteke. Lehenengo ukimena eta hitza erabiliz eta ondoren, hitza soilik erabiliz.

- Ea zein tren den, lehenengo iristen dena.

Joko honetan, haurrak 4-5 haur kopuruko taldetan banatuko dira eta psikomotrizitateko gelako pareta batean kokatuko dira. Taldekide guztiak ilaran jarri beharko dira, talde bakoitzak, ilara bat osatuz. Ilaran zehar atzealdean dagoen haurrak izan ezik, beste guztiek hankak irekita izango dituzte eta honela, azken haurrak, euren azpitik pasa beharko du, aurrea jarri arte. Horrela behin eta berriz errepikatuko dute psikomotrizitate gelako beste paretara iritsi arte.

Errazegia egiten baldin bazaie, bidea zuzen egin beharrean zik-zak-ean ibili daitezke. Beste aukera bat, beraiek dagoen materialarekin zirkuitu bat osatzea izango litzateke.

- Ran rober ran:

Jaurrak korruan ipinita daudela abestia entzun eta abesten duten bitartean bertan esaten denaren antzezpena egin beharko dute gorputz adierazpenaren bidez. Hasieran, irakaslea erreferentzia gisa izango dute.

*Uztaiak gora gora lurretik zerura
jira alde batera eta gero bestera
ta behera behera behera
ta behera behera bai
uztai barruan preso
gelditu naiz orain.*

*Ran rober ran
po, po, po, po, po, po, po po
Ran rober ran,
po, po, po, po, po, po*

4. SAIOA.				
JARDUERAK	MATERIALA	HELBURUAK	EDUKIAK	ALDAERAK
Tren bagoien lasterketa	-Sokak.	- Elkarlana sustatzea. -Ezkerra, eskuina eta aurea lantzea. -Sentimenduak ezagutzea. Trena gehiago ezagutzea. -onomatopeiak ikastea.	-Koordinazio dinamiko orokorra / atalkakoa. -Erritmoa. -Abiadura. -Erresistentzia. -Espazio eta denbora egituraketa. -Gorputz adierazpena. -Arauak ulertu eta bete. -Lankidetza. -Sormena, ekimena eta poza.	-Taldearen ezaugarrien arabera, zailtasun gehiago jartzen edo gutxitzen joan.
Ea zein tren den, lehenengo iristen dena.	- Ez dago.	-Taldea lana sustatzea. -Koordinazioa eta oreka garatzea.	-Koordinazio dinamiko orokorra / atalkakoa. -Erritmoa. -Abiadura. -Erresistentzia. -Espazio eta denbora egituraketa. -Gorputz adierazpena. -Arauak ulertu eta bete -Txanda itxoin. -Lankidetza	-Zubi itsura duten koltxonetan erabili. - Bi haurren artean zubia besoekin osatu eta beste haurra azpitik pasatzea.
Abestia	-Musika aparatua edo ordenagailua. -Ran Rober ran abestia. -Uztailak.	-Gorputz mugimenduaren bidez abestia ikastea. -Harremanak eta lankidetza hobetzea. -Sormena eta irudimena sustatzea. -Autoa gehiago ezagutzea. -Erritmoa eta entzumena lantzea.	-Gorputz adierazpena. -Lateralitatea. -Oinarrizko trebetasunak.	-Garraioekin zerikusia duen beste abesti bat.

11. Taula

Unitate didaktikoari bukaera emateko, borobil bat osatuz landu denaren inguruan hitz egingo da. Haurrak ikasi dutena aipatuko dute eta irakasleak galderak sortuko ditu denen artean debate txiki bat sortzeko. Galderak saioen eta landutako jardueren inguruan izango dira, hala nola: “Zer iruditu zaizue zirkuitua”, “zer da gehien / gutxien gustatu zaizuen?”, “ze garraio ikusi ditugu?” Etab.

Denek parte hartu dezaten, irakaslea hasiera batean normalean isilagoak direnei galderak egingo dizkie. Aniztasuna, lantzeaz gain; ulermena, komunikazioa eta hizkuntza ere landuko dira.

Behin elkarriketa edo eztabaida bukatu denean, ongi egongo legoke ikusitako guztiaren inguruan marrazki bat egitea. Marrazkia bakarka edo taldeka egin dezakete, adibidez, taldeka egin ez gero, talde bakoitzak saio bat irudikatu dezake eta ondoren, gelakideko lan guztiek egindako lanekin batera mural bat sortuko da.

Horrela, Aucouturier-ek dioen bezala, marrazketak balio proiektibo nabarmena izango du haurraren historia afektiboan eta harreman gatazkei irteera ematen lagunduko dio.

Saio hauetan hezitzaileak ez ditu marrazkiak interpretatu behar, baizik eta haurrak izan behar dira marraztutakoa hitzez azaldu behar dutenak. Aucouturierek egiten duen proposamen pedagogikoa ondorengoa da: irakasleak haurrak hitzez deskribatzen doazen bitartean, marrazkian bertan esaten dutena idaztea.

Saioen egituraketa hobeto irudikatzeko, hona hemen aurrera eraman daitekeen kronograma:

12. Taula. Saioen kronograma.

	1. Saioa	Denbora	2. Saioa	Denbora	3. Saioa	Denbora	4. Saioa	Denbora
JARDUERAK	Arauak	10-15min.	Arauak	10-15min.	Arauak	10-15min.	Arauak	10-15min.
	Ipuina	15min.	Aulki jolas kooperatiboa	15-20min.	Asmakizunak	15min.	Tren bagoien Lasterketa	10min.
	Errepide itsua	15min.	Semaforoa	15min.	Zirkuitua	20min.	Ea zein tren den lehena iristen dena.	15min.
	Garraioak sinbolizatzea	15min.						
	Musika lasaia	10min.						
	Jolas librea	Dagoen denbora.	Jolas librea	Dagoen denbora.	Jolas librea	Dagoen denbora.	Jolas librea	Dagoen denbora.
	Agurra/Abestia	10 min.	Agurra/Abestia	10 min.	Agurra/Abestia	10 min.	Agurra/Abestia	10 min.

2.7. Ebaluazio irizpideak.

Nafarroako Foru komunitateko Haur Hezkuntzako bigarren zikloko irakaskintzetarako curriculumak ezartzen duenaren arabera izango dira ebaluatzen irizpideak. Ebaluazioa formatiboa, etengabea eta guztizkoa izango da. Ebaluazio prozesuko teknika nagusia zuzeneko behaketa sistematikoa izanik, beraz, Ika-Unitatearen bukaeran haurrak ebaluatzen, behaketa taula bat erabiliko da. Bertan, gelakide guztien izenak ageriko dira eta erabiliko diren ebaluazio irizpide zehaztuak honakok izango dira:

- Bere gorputzaren eskema eta kontrola (orokorra eta atalkakoa): hobetzen ari dela erakustea eta bere gaitasunetan konfiantza eta besteekiko errespetua erakuste du:

Haurrak tonuaren, posturaren eta orekaren garapena, arnasaren kontrola eta mugimenduen koordinazioa menderatzen dituen ebaluatuko da. Dagoeneko gorputzaren atalak ezagutu beharko ditu, bai bereak bai besteenak. Irudi positiboa osatzen ari den ere behatuko da, bere baliabideak erabiltzeko gai den, ahalbideak eta mugak ezagutzen dituen eta ekintza berriei ekiteko konfiantza duen ebaluatuko da ere bai.

- Jokoetan parte hartzea, mugitzeko gaitasuna eta manipulatzeko trebetasunak erakusten ditu eta sentimendu eta emozioen adierazpena erregulatzen du:

Hurren parte hartzeko ahalmena, desplazamendua, lasterkan ibiltzea, jauzi egitea, jokoaren arauak betetzen dituen, jokoaren dinamikak sortzen dituen sentimenduak eta emozioak erakusten eta kontrolatzen dituen eta besteek laguntzeko jarrerak dituen ebaluatuko da.

- Oinarrizko beharrak asetzeko, ohiko jarduerak modu autonomo eta aktiboan egiten ditu. Zainketa pertsonaleko, higieneko eta ongizateko azturak finkatzen ditu:

Ekimen maila, espazioa eta materiala ongi erabiltzeko gaitasuna eta ongizatea sortzeko gaitasuna ebaluatuko da. Hauek, higieneari, elikadurari, atsedenari eta bizitzako bestelako egitekoei erlazionatuta dauden jarduerak gauzatzeko trebetasunekin batera ebaluatuak izango dira.

Ebaluazio irizpide hauek nork bere burua ezagutzearen eta autonomia pertsonalean oinarritzen dira. Haur bai da unitate didaktiko honetako arlorik nagusiena.

2.7.1. *Behaketa taula.*

13. Taula.

[illegible]

ONDORIOAK

Ikusitako guztia ikusi ondoren, argi gelditzen da psikomotrizitatearen eta gorputz hezkuntzaren arteko jarraipena *naturala* dela eta psikomotrizitateak haurren nortasuna hedatzen laguntzeko bidea dela.

Gorputz heziketan lortu nahi diren helburuak lortzeko hainbat printzipio errespetatu behar dira, hala nola, *gorputz eskemaren* hezkuntza *psikomotrizitatearen* hezkuntza guztiaren *gakoa* bai da .

Saioetan gauzatzen diren jarduerak ez dute haurra urduritu behar ezta antsietate egoerak sortu behar, bestela ez dira emango nahi diren emaitzak. Haurra pozik eta konfiantzarekin agertzen edo erakusten denean *jarduerak* jardun behar diren moduan jardungo ditu. Horregatik, egoerak bizi ahal izateko egoera horiek *zehatzak eta objektiboak* izan behar dira.

Antsietatea eta atentzioaren sakabanatzea saihesteko aretoa antolaketa egoki bat izatea aproposena da. Gela garbia eta tenperatura egoki batean egon behar du (berogailua), lurra hanka-hutsik ibiltzeko modukoa izan behar du (moketa edo linolio estaldura), argitasuna egokia izan behar du eta kanpoko edo aretoan normalean ez dagoen zaratak, gehiegizko apainketak eta material arraroak baztertu behar dira. Horrelako giro batean, haurrak gustura ibiliko dira eta etxean egongo balira bezala sentituko dira. Naturaltasunez arituko dira eta beraiek diren bezala erakutsiko dira, horrek behaketa sistematikoa erraztuko du. Behaketaren bidez, partaidetza, komunikazio harremanak, gorputz atalen meperakuntza, irudi korporalaren menperakuntza, begi-esku koordinazioa, espazioaren antolaketa, kideekiko errespetua eta elkar-harremana etab. ebaluatu daiteke.

Haurrak emozioez betetako *gorputz-ekintzen bidez* kanpoko munduarekin harremanetan jartzen dira, ondorioz, *errealitatea* ezagutuko dute. Psikomotrizitateko saioaren kasuan irakaslea izango da haurra lagunduko duena, hau da, besteen munduan integratzen, errespetatzen eta libre izatera baliatu beharko du.

Haurrak libre sentitu behar dira, bakarrik daudenaren sentimendua izan behar dute, gauzak bakarrik ulertzeko gai direla eta bakarrik ikasteko. “ Bakoitzaren jarreran

eragina izan dezaketen ezagutza bakarrak bakoitzak jabetzen direnaz dira” (C.R.Rogers).

Jolasak libreak zein gidatuak izan daitezkeela ikusi da eta bi modu horiek haurren garapen esanguratsuan laguntzen dute. *Gidatueta*n, *gauza zehatzak bilatu daitezke*, esate baterako, zirkuituan oreka mantentzeko zailtasunak daudela ikusten baldin bada, zailtasun hori nabarmenduko da oreka lantzeko ekintza eta jarduerekin. Jolas librean, berriz, B. Aucouturier-ek zioen moduan, “ezer ez egitea asko egitea da”. *Gidatueta*n bezala, behaketaren bidez zailtasunak eta erraztasunak ikusi ahal izango dira. Adibidez, jolas *librearen* bidez haurrak dituzten *harremanak oso nabariak* izaten dira. Eta horrek, gidatuak diren jardueretan taldeak sortzerakoan aniztasunari bidea irekitzen dio.

Aniztasunaren trataeraren inguruan, irakasleak hainbat pauso jarraitu beharko ditu, demagun haur urduri bat dagoela. Gainontzeko haurrak “gaizto” etiketa ipiniko diote eta ez dute berekin jolastu nahiko. Kasu honetan irakasleak etiketa hori baztertu behar du eta haurra urduri dagoenean ahots lasaiarekin lasaitzeko esan behar zaio. Horrela, irakaslea berekin dagoela sentituko da. Lasai dagoen momentuetan, besteekin jolastera bultzatu behar du komunikazioa bultzatzeko.

Bestalde, gorputz hezkuntzako *metodologiaren* inguruan aipatutakoa dauden metodologiaren artean zati txiki bat besterik ez da. Jakinean egon behar gara gorputz hezkuntzaren munduan metodologia behin eta berriz *aldatzen* doala geroz eta proposamen gehiago daudelako. Zergatik? Iradokizun horiekin psikomotrizitateko praktika ikaslearen garapen integrala lortu nahi delako irakaskuntza adierazgarriagoa izateko.

Gorputz hezkuntzako edo psikomotrizitateko irakasleak dauden proposamenak eta egiten diren berrien *jakinean egotea beharrezkoa* da praktikara eramateko orduan oso onuragarriak izango direlako.

Esan beharra dago irakaslea izateak etengabeko prestakuntza eskatzen duela. Haurren garapen psikologikoa eta fisikoa kontuan izan behar du bai haurraren bai taldearen beharrei erantzuna emanaz. Saio hauei esker, ikasle-irakaslea lehen

harremanak ematen dira, baina aldi berean irakaslea haur hezkuntzan egon daitezkeen arazoekin ere harremanetan jartzen da.

Gomendagarria izango litzateke garraioen gaia psikomotrizitate saioetatik aparte ere lantzea, esate baterako, plastika txokoan edo atzerriko hizkuntzako (ingelera, frantsesa...) saioetan. Hau horrela izango balitz, ulermena errazagoa izango litzateke eta haurrak gaian gehiago zentratuko lirateke.

Mugimendua harremanekin lotura duela ikusi egin da, beraz, , B. Aucouturier-ek esandako esaldi aipagarri batzuei aipu egingo dira:

- “ Elbarriak izango ginateke inork inoiz ukitu izan ez baligu”.
- “ Mutuak izango ginateke inork inoiz hitz egin ez baligu”.
- “ Itsuak izango ginateke inork inoiz begiratu eta irri egin ez baligute”.
- “ Inoiz maitatuak izan ez bagina, gaur egun ez ginateke inor izango”.

Bukatzeko, zientzian oinarritutako iritziaren aldetik esan beharra dago gorputz hezkuntzaren bidez lantzen diren jarduera guztiak jarduera artistikoak direla haurraren garapen psikomotorra estimulatzeko dutelako. Hau da, zentzumenak lantzen dira eta garapen pertzeptiboa sutatzen da. Mugimenduaren bidez, osotasunezko hezkuntza ematen da (psikozinetika) eta honek adierazpen eta adimenezko jarduera elkarlotuak proposatzen ditu. Hitz gutxitan esanda, mugimenduak adierazteko eta komunikatzeko balio du, energia deskargatzeko, ikaskuntza emozionala lantzeko etab. plazerra ematen duen ekintza da alegia.

Ikusi da psikomotrizitatea bizitzako lehenengo urteetan ezinbestekoa dela eta horregatik, nahiz eta eskoletan geroz eta gehiago landu, hezkuntza sisteman garrantzi gehiago izan beharko luke.

14.Taula. Ondorio eta helburuen arteko lotura.

ONDORIOAK	HELBURUAK
- Gorputz heziketak haurren nortasuna hedatzen laguntzen du.	- Bere buruaren irudi egokia eta positiboa osatzea.
- Gorputz eskemaren hezkuntza psokomotrizitatearen hezkuntza guztiaren gakoa da.	- Gorputz eskemaren kontzientzia hartzea.
- Antsietate egoerak ekiditen ditu.	- Autonomia bultzatzea.
- Gorputz ekintzen bidez haurrek errealitatea ezagutzen dute.	- Geroz eta modu egokiagoan eta pozgarriagoan besteekin harremanetan jartzea eta jokabide sozialeko arauak pixkanaka barneratzea eta jokabide horietara egokitzea.
- Jarduerak zehatzak eta objektiboak izanda, jolas gidatuetan gauza konkretuk bilatu daitezke.	- Besteekin komunikatzea.
- Jolas librean, berriz, haurren arteko harremanak oso nabariak dira. Beraz, aniztasunaren trataerari bidea ematen dio.	- Sentikortasuna eta sormena garatzea.
	- Irakaslea oinarritzko ariketetan zentratzea jarduera aproposak egokituz.
	- Irakaslea haur bakoitzaren erritmoa errespetatzea.
	- Ondo pasatzea.
- Irakasleak metodologiaren aldaketan jakinean egotea beharrezkoa da.	- Irakasleak etengabeko prestakuntza izatea.
- Garraioen gara gorputz hezkuntzako ikasgaiaz aparte ere lantzea egokia da.	- Inguruko garraioen inguruan gehiago jakitea eta hauekin erlazioa duten arauak barneratzea.

CONCLUSIONES

Después de ver todo lo visto, queda claro que entre la psicomotricidad y la educación física hay un seguimiento natural y que la psicomotricidad es un camino el cual ayuda al niño a difundir su personalidad.

Para alcanzar los objetivos de la educación física se deben de respetar algunos principios, tales como que, la educación del esquema corporal es la clave de toda la educación de la psicomotricidad.

Las actividades que se llevan a cabo no deben poner nervioso al individuo y mucho menos crear situaciones de ansiedad porque siendo así, no se darían los resultados deseados. Si las actividades se emplean como son debidas, el niño realizara las actividades como deben de ser y es cuando se mostrará contento y en confianza. Es por eso que las actividades deben de ser objetivas y concretas para que el individuo pueda vivenciarlas adecuadamente.

Para evitar la ansiedad y las distracciones la organización o la preparación del salón deben de ser adecuadas. La clase debe de estar limpia y con una temperatura adecuada (calefacción), el piso ha de ser apropiado para que los niños puedan estar descalzos (moqueta o cobertura de linóleo), con una iluminación adecuada, tienen que ser evitados los ruidos excesivos, la sobrecarga de decoración y los materiales raros. Si el ambiente es tal cual, el niño se sentirá cómodo, tanto que se sintiera como en casa. De este modo, se mostraran tal y como son ellos en un ambiente natural y eso ayudara al docente a poder hacer una observación sistemática.

A través de las actividades corporales los niños podrán ponerse en contacto con el mundo exterior, y por consecuencia, conocerán la realidad. En las sesiones de psicomotricidad será el docente quien oriente o ayude al alumno, es decir, le ayudará a integrarse en el mundo de los demás, respetarlos y a sentirse libre.

El niño debe sentirse libre, teniendo la sensación de que está sólo comprenderá que también puede comprender y aprender sólo.

Se ha visto que los juegos pueden ser libres o guiados y esas dos maneras ayudan al niño a tener un desarrollo significativo. Gracias a las actividades guiadas se pueden observar muchas cosas concretas, tales como el equilibrio. Y en las libres ocurre lo mismo, aunque en este caso se facilita la observación de las relaciones entre ellos y gracias a esto se puede trabajar la diversidad.

Para trabajar la diversidad, es apropiado que el profesor siga unas pautas. En el caso de un niño nervioso, por ejemplo, el adulto debe saber llevar la situación integrando al niño el grupo evitando la discriminación y fomentando la comunicación grupal.

Por otra parte, si se tiene en cuenta la metodología de la educación física, cabe mencionar que hay muchos tipos más de metodologías y que sólo se ha mencionado una pequeña parte de las que hay. Es por eso, que es muy importante que los profesionales de la educación física tengan conciencia de ellas y que las tengan muy presentes a la hora de la práctica ya que serán de gran beneficio.

Es por eso que estos profesionales deben de estar en una continua preparación para responder a las necesidades del grupo tanto físicas como psicológicas. Así, el adulto logrará una primera relación alumno-maestro.

Cabe destacar también que sería adecuado relacionar el tema de los transportes con las demás asignaturas o materias ya que facilitaría la comprensión y los niños se centrarían más en el tema que se está trabajando.

Para terminar sólo queda mencionar la opinión basada en la ciencia. Y es que, gracias a las actividades que se trabajan en educación física se estimula el desarrollo psicomotor. Es decir, se trabajan los sentidos y se promueve el desarrollo perceptivo. A través del movimiento se alcanza la totalidad de la educación (psicocinética) y así es como se proponen las actividades de expresión e inteligencia. Dicho en pocas palabras, el movimiento es adecuado para expresarse y comunicarse, para descargar energía, para trabajar el aprendizaje emocional etc. Esto es, una actividad la cual produce placer.

Por lo tanto, la psicomotricidad es esencial en los primeros años de vida y es por eso que debería de tener más importancia en el sistema educativo.

ERREFERENTZIA BIBLIOGRAFIKOAK.

- AUCOUTURIER, BERNARD (2011). Aucouturier metodoa. *Ekintza-fantasmak eta praktika psikomotorra*. Euskal Herria. Euskal Herriko Unibertsitatea. (Eskuragarria martxoaren 10etik 31 arteko egunetan)
- AUCOUTURIER, BERNARD (1986). *Fundamentación de la práctica psicomotriz*.
- Aucouturier, Berdard-eri egindako elkarriketa (2004). Hik hasi aldizkaria. <http://www.hikhasi.com/artikulu/883> (kontsulta: 2014-3-20).
- FREINET CÉLESTINE, (1970). *Los metodos naturales. 1. El aprendizaje de la lengua*. Barcelona. Fontanella /Estela (Eskuragarria apirilaren 7tik 21 arteko egunetan)
- FREINET,CÈLESTINE.http://www.gerza.com/articulos/aprendizaje/todos_articulos/metodo_freinet.html (kontsulta: 2014-4-6)
- JOSEP CORAL, AGUSTI MASEGOSA, ANTONIA MOSTAZO (1992). *Actividades psicomotrices en la educación infantil. Perú, Barcelona (España)*. (Eskuragarria martxoaren 10ean)
- LE BOULCH,. JEAN (1992). *La educación por el movimiento en la edad escolar*. (Eskuragarria martxoaren 10etik 31 arteko egunetan).
- PÉREZ, RICARDO, CAMELLESE. *Psicomotricidad. Teoría y Praxis del desarrollo Psicomotor en la infancia*. (2006) (Eskuragarria apirilaren 7-14 egunetan).
- SCHINCA, MARTA *Psicomotricidad, ritmo y expresión corporal*. (Eskuragarria apirilaren 12-28 egunetan).
- VAYER, PIERRE (1973). *Educación psicomotriz. El niño frente al mundo (En la edad de los aprendizajes escolares)*.Barcelona. Científico médica. (Eskuragarria apirilaren 21etik maiatzak 5 arteko egunetan).
- VAYER, PIERRE. (1985). *El diálogo corporal*. Bartzelona. CIE INVERSIONES EDITORIALES DOSSAT-2000, S.L . (Eskuragarria apirilaren 21etik maiatzak 5 arteko egunetan).

- VACA, MARCELINO, (1996). *Tratamiento pedagógico de los corporal en educación infantil. Propuesta de un modelo de intervención a través del estudio de un caso en el segundo ciclo (tesis doctoral).* Madril. (Eskuragarria martxoak 4-11 egunetan).
- VYGOTSKI Lev, Semiónovich. (1982). *El juego y su función en el desarrollo psíquico del niño.* Bartzelona. Crítica. (Eskuragarria apirilaren 28tik maiatzaren 5a arteko egunetan).
- WALLON, HENRI. (1980). *La evolución psicológica del niño.* Bartzelona. Crítica. (Eskuragarria apirilaren 28tik maiatzaren 5a arteko egunetan).
- 23/2007 FORU DEKRETUA, martxoaren 19koa, Nafarroako Foru Komunitateko Haur Hezkuntzako bigarren zikloko irakaskuntzetarako curriculuma. (Eskuragarria martxoko, apirileko eta maiatzeko egunetan).
- Hezkuntza, unibertsitate eta ikerketa saila. Gorputz Heziketa. <http://www.gorputzheziketa.net/> (kontsulta: 2014-03-19)
- <http://psicomotrivayer.blogspot.com.es/> (kontsulta: 2014-03-19)
- Euskal Herrirako curriculuma. *Euskal eskola publikoa gaur Bihar (2009ko urtarrila). 106-107 orrialdeak.* (Eskuragarria martxoaren 17an).
- La Educación Física en Educación Infantil: desarrollo del esquema corporal <http://www.efdeportes.com/efd157/la-educacion-fisica-en-educacion-infantil.htm> (kontsulta: 2014-3-28)

ERANSKINAK.

Eranskina I:

Gelako haurren gurasoei gelan landuko den gaiaren inguruan informazioa jasotzeko gutun bat bidaltzea edo bilera bat egitea aproposena da. Bileran aipatuko dena gutunean idatzita agertuko den berdina izango da baina baliteke bileraren bidez kezka edo zalantza gehiago argitzea. Hona hemen gutunaren eredua:

Guraso agurgarriok,

Hurrengo hilabetean (etan) errepideetan izan behar den arduraz eta garraioen inguruan arituko gara lanean. Beraz, zuen parte-hartzea eskatzen dugu. Denon segurtasunarengatik haurrak kontzientziatu behar ditugu jakinaraziz arau batzuk jarraitu behar direla.

Horretarako, jankinaren gainean egon behar zarete autoan, 18kg tik gorako haurrek bere gerrikoarekin ondo lotuta joan behar dutela, bere aulkitxoan edo kutxin-jasotzailean, atzeko jasarlekuan kokatuta.

Garrantzizkoa da, autoan zoazten guztiok segurtasun-gerrikoa ipintzea, kolpe bat izan ez gero lesio larriak ekiditzen direlako, baina batez ere, seme-alabak zuek egiten duzuen egiteko ohitura hartuko dutelako.

Bai autoan bai bizikletan ohikoak diren seinaleak azaltzen joatea ere ondo egongo litzateke, azalpen hauek jolasen bidez landu daitezke eta zenbaitetan bidaiak luzeak baldin badira arindu edo entretenigarriak bihurtu daitezke.

Bizikletan ibiltzeko ohitura izan ezkerro edo noizbehinka aritzen baldin bazarete, ez ahaztu denek kaskoa ipini behar duzutela. Eta beti bidegorritik ibili behar duzuela, hori bai da txirrinden bidea, ez errepidea. Eta hare gutxiago hurrekin baldin bazoazte edozer gauza gerta daiteke.

Besterik gabe, agur bero bat eta zuen seme-alabeei irakasteak zuek beraiengan ere ikasteko izan dadila.

Zuen seme-alaben irakaslea:

Eranskina II:

Psikomotrizitate saioak astean bitan baldin badira edo jarduerak aldatzen joan nahi baldin bada, hona hemen jarduera eta proposamen gehiago:

1. Jarduera: Garraioak imitatzen.

Haur bakoitzari uztail bat emango zaio eta musika dagoen bitartean, landu diren garraioak imitatuko dituzte eskainitako materialarekin. Behin musika isiltzen dela, haurrek uztailak lurrera botako dituzte eta hauen barruan sartuko dira. Barruan daudelarik, irakaslea instrumentu baten bidez, esate baterako panderoa, hiru erritmo desberdin sortuko ditu:

- Kolpe lasaiak eta pausatuak: haurrak uztailaren barruan daudelarik, bi hankak elkarrekin izanda, erritmoarekin bat salto egin behar dute.
- Bi kolpe jarraian: uztailaren barruak jarraitzen dutelarik, hanka batean salto egin beharko dute.
- Kolpe jarraiak: uztailan barne, nahi duten bezala salto egingo dute.

Hiru salto mota desberdin hauek ez dira zertan batera egin behar. Musika behin gelditu daiteke eta haurrek salto bakarra gauzatu eta irakaslea musika berriro ipini.

JARDUERAK	MATERIALA	HELBURUAK	EDUKIAK	ALDAERAK
Garraioak imitatzen	-Uztailak	-Landutakoa ea barneratu duten ikustea. - Koordinazio orokorra lantzea.	- Erritmoa eta gorputz adierazpena. -Oinarrizko trebetasunak.	-Erritmoa ongi markatzen duen edozein instrumentu erabili.

2. Jarduera: Garraioen zirkuitua

Irakaslea gelan zirkuitu simple bat prestatuko du. Bidea erraza izango da hainbat koltxoneta, kono eta uztail jarriko dira ibilbidean zehar oztopo gisa.

Haurrak izango dira erabakiko dutenak zein garraio nahiko duten eredutzat hartu: autoa, motorra, tren edo hegazkina. Erabaki duten garraioaren arabera ondorengoa egin beharko dute:

- Autoa: binaka jarriko dira, eskutik helduta zirkuitua osatuko dute.
- Motorra: binaka jarriko dira ere, eta bata bestearen atzean ipinita gerritik helduta zirkuituari ekingo diote.
- Tren: motorra bezala izango da vaina hiru hurren osatuko dute.
- Hegazkina: Lau haur izango dira hegazkina osatuko dutena hilara baten bidez. Hau da, bat bestearen atzean ipiniko da eta aurrean doana besoak alboetara luzatuko ditu hegazkinaren hegala imitatuz.

JARDUERAK	MATERIALA	HELBURUAK	EDUKIAK	ALDAERAK
Garraioen zirkuitua	-Uztailak. -Piboteak. -Koltxonetak.	-Landutakoa ea barneratu duten ikustea. - Koordinazio orokorra lantzea. -Lankidetzaren sustatzea.	- Lankidetzaren. -Espazioa hautematea. -Ereduak imitatzea. -	-Zirkuiturik barik, gelan zehar libreki ibiltzea. -Taldeak beraiek sortzea.

3. Jarduera: Gu geuk garraioak gara!

Irakaslea 4-5 partaideko taldeak osatuko ditu. Taldeak osatu baino lehen irakaslea garatu beharreko jarduera azalduko du. Haurrak taldeka daudela, ikusi diren garraioen artean bat aukeratu beharko dute beraien gorputzekin irudikatzeko. Ondoren, gainontzeko kideen aurrean antzeztuko dute hauek borobil bat sortuz eta erdian jarritz. Gelako kideak izango dira asmatu beharko dutenak zein den irudikatzen ari diren garraioa. Ariketa prestatzeko denbora eman behar zaie.

JARDUERAK	MATERIALA	HELBURUAK	EDUKIAK	ALDAERAK
Gu geuk garraioak gara!	-Ez da beharrezkoa.	-Landutakoa ea barneratu duten ikustea. - Koordinazio orokorra lantzea. -Lankidetza sustatzea. -Irudimena garatzea. -Antzezpen lotsa ekiditea.	- Lankidetza. - Ereduak imitatzea. -Hitza eskatzea. -Sormena. -Ekimena.	- Nahi izan ezker materiala erabili dezakete garraioa antzezteko. -Onomatopeiak erabili ditzakete. -Taldeak beraiek sortzea.

4. Jarduera: Arnasketak!

Arnasketaren inguruan hainbat jarduera desberdin aurrera eraman daitezke edo saio bat mota honetako jarduerari eskeini. Saio osoa arnasketaren inguan gauzatuko balitz, saio honen helburuak hauek izango lirateke:

- Arnasketaren kantitatea nahiz kalitatea hobetzea.
- Arnasa hartzen eta erlaxatzen ikastea (Sudur-aho koordinazioa).
- Egoera estatikoan eta lasterketa aho eta sudurreko arnasketa kontrolatzea.
- Disfonia funtzionalak saihestea.

- Ahozko enuntziatuak igortzera bultzatzea.
- Emozio eta tentsioez ohartzea eta hauek askatzea.
- Gorputzari buruzko kontzientzia hobetzea, gorputza hobeto menperatuz bere kontrola izateko.
- Bakoitzak bere buruarekin kontzientzia hartzea.
- Jarreraren eta posturaren ezagutza praktikan jartzea eta garatzea.
- Gorputz irudia barneratu ekintza desberdinetan oreka mantentzeko.
- Gorputz atal desberdinak ezagutu, estutu eta erlaxatu.

Hona hemen helburu horiek lantzeko hainbat jardueren adibideak:

a. Buf-en kutxa:

Putz egitearekin lotutako arnas jardueren multzoa da. Kutxaren barruan putz egiteko tresnaz beteta egongo da. Material hauekin jolasten edo lanean hasi baino lehen, sabel-harnasketako zenbait ariketa egitea gomendagarria da: sudurretik arnasa hartu eta sabela puztu ondoren ahotik botatzeko. Arnas ariketa gauzatzeko haurrak zutik egotea hobeagoa da etzanda baino eta ez du asko iraun behar buruko minak sahiezteko.

Arnasketa ariketa gauzatzeko adibidea:

Gelan zehar mugituko dira arnasketa eginez. Sudurretik arnasa hartzen dutenean oso handiak, logiak eta pisitsuak direnaren itxura egingo dute eta ahotik arnasa botatzen dutenean txikitxoak direnarena egingo dute eta oso azkar mugituko dira arinagoak sentitzen direlako. Irakaslea izango da arnasa noiz hartzen den eta noiz botatzen den esango duena.

Buf-en kutxa, irakaslea aurretik prestatuta izango duen trenez betetako kutxa izango da: puxikez, kandlez, haizezko instrumentuez, ponperoez etab. Irakaslea bera izango da zein ariketa eta zein materialekin egingo diren egun horretako jarduerak.

Kutxa barruan dauden material batzuekin egin daitezkeen ariketak ondorengoak dira:

- Puxikekin: haur baktzari puxika bat eman eta haizearen bidez puxika lurra ukitu ez dadin sahiatzea. Jarduera hau ere binaka edo taldeka egin daiteke.
- Kandelak: kandela piztu eta aurra 10-15 zentimetroko distatantziatik itzaltzen sahiatu behar du, beste era bat, kandela ez itzaltzea izango litzateke angulu desberdinetatik putz eginez.
- Ponperoa: haurrak burbuilak egingo dituzte beraien arnasketa erregulatuz. Arnasketa egokia egin behar dute, lehen aipatu bezala, arnasa sudurretik hartuz eta ahotik botaz.

b. Tren makina.

Lau edo sei pertsonako taldeak osatuko dira eta ilara bat osatuz trena irudikatuko dute bata besteari gerritik helduz. Pauso bakoitzeko harnasa hartu eta bota egingo dute. Habiadura handitzen doan heinean, arnasketa aldatzen joango da ere bai.

c. Ekaitza.

Haurrak binaka ipiniko dira. Bietako bat hegazkinarena egingo du eta bestea ekaitzarena. Aurrez aurre ipiniko dira eta ekaitza dena sudur eta aho arnasketaren bidez hegazkina mugitzen saiatuko da. Hegazkina dena, alde batetik bestera mugituko da haizea nondik ematen dion arabera. Rolak aldatzen joango dira.

f. Masajea

Haurrak binaka ipiniz, koltxonetaren gainean eta musika lasaia entzunez, bata besteari bizkarrean masajea edo kilimak egin beharko dizkio. Hasieran mugimendu libreak izan daitezke baina gero, landutako garraioak kidearen bizkarrean irudikatu dezakete besteak asmatu ditzazten.

Arnasketak				
JARDUERAK	MATERIALA	HELBURUAK	EDUKIAK	ALDAERAK
Buf-en kutxa	-Kutxa: puxikak, ponperoak, kandelak, haizezko instrumentuak, paper finak (erretzekoak), lastotxoak etab.	-Arnasketaren kantitatea bahiz kalitatea hobetzea. -Disfonia funtzionalak sahiestea. -Ahozko enuntziatuak igortzera bultzatzea.	- Arnasketa. -Erlaxazioa -Parte-hartze aktiboa.	-Haurrei zein material eta zein ariketa egin nahi duten galdetzea.
Tren makina	-Ez da beharrezkoa.			- Arnasketaren habiadura irakasleak bideratu dezake. -Trenaz gain, beste garraio batzuk ere irudika ditzakete.
Ekaitza	-Ez da beharrezkoa.			-Ekaitzaren aurka doana beste garraio bat ere izan daiteke, adibidez, itsasontzia.
Masajea	-Koltxonetak. -Ordenagailua edo musika aparatua. -Musika lasaiaren CD-a edo interneteko link-a.			-Hirunaka edo launaka ipini daitezke tren bat osatuz.

5. Jarduera: Abestiak

Ixil ixilik	Txaka-txaka-txa
<p><i>Ixil ixilik dago kaia barreanean ontzi txuri polit bat uraren gainean. Goizeko ordu bietan, Esnatutzen gera Arrantzaliak beti Joateko urrutira Pasatzen naizenian, Zure lehiopetik Negarra irtetzen zait, Begi bietatik Zergaitik, zergaitik Zergaitik, zergaitik, zergaitik negarra egin zeruan izarra dago itsaso aldetik.</i></p>	<p><i>Txaka-txaka-txa trena zubi gainetik, haurrak agur eginez leihotik aurrera beti, erreka-ondotik irten da gero tunel barrenetik. Pu, pu, pupupu!</i></p>

Abesti hauen bidez lortzen diren helburu orokorrak ondorengoak dira:

- Musikarekiko sentsibiltatea bultzea ongi pasatuz.
- Sormena eta irudimena lantzea gorputz adierazpen bidez.
- Motrizitatea lantzea gorputz eta espresioaren bitartez.
- Norberaren identitatea indartzea eta talde lana bultzatzea.
- Garapen emozionala eta afektiboa indartzea.
- Autoestima indatzea.
- Besteen sorkuntzak errespetatzea.

- Entzumena lantzea.
- Zentzumenen eta gorputzaren bidez soinuaren ezaugarri desberdinak esploratzea.
- Erritmoa eta koordinazioa lantzea.

6. Jarduera: olerkiak:

<p><i>Gurpil, gurpil biribil, bizikletaz ondo nabil gurpil, gurpil biribil, autoa azkar dabil. Gurpil, gurpil Zenbat gurpil biribil?</i></p>	<p><i>Nikolas Mikolasen Hegazkin gorriak Eramaten</i></p>
--	---

Olerkiak hasierako erritualean aipatu daitezke, saioei hasiera emateko modu bat izango balitz bezala. Egokia izango litzateke kartulina handietan idaztea eta motrizitateko saioak garatzen diren gelako paretetan ipintzea. Horrela, hasierako errituala izateko errazagoa izango da. Irakurtzen hasteko edo letrak bereizten hasteko ere oso aproposa da.

7. Jarduera: Jolas librea

Hurrek koltxonetekin harresia sortuko dute eta ondoren suntsitu. Edo, saioa hasi aurretik irakaslea prestatua izango du hurrek ondoren suntsi dezaten. Jolas librea saio hasieran edo bukaeran egin daiteke. Jarduera hau denboraren arabera gauzatuko da.

Eranskina III:

Unitateari bukaera emateko, oso aproposa izango litzateke patioan zirkuitu bat osatzea.

- Unitate bukaerako ekintza:

Irakasleak errepideak, zebra bideak, hainbat seinale marraztu eta prestatuko lituzkete haurrek benetako errepide batean egongo balira bezala senti daitezen.

Haurrek plastikozko motorrekin osatuko dute zirkuitu hau. Bi edo hiru txandatan egingo da. Taldearen zati bat motorretan dabilen bitartean, gainontzekoak oinezkoak eta semaforoak (2. Saioan landutakoa) izango dira.

Horrela, ikasitakoa praktikara eramango dute eta errealitatera pixka bat gehiago hurbiltzeko modu paregabea da beraiek izango baitira protagonista nagusiak.

Jarduera honekin lortu nahi diren helburuak:

- Bere jokabidea besteen beharretara eta eskakizunetara egokitzea.
- Errespetuko, laguntzako eta lankidetzako jarrerak eta ohiturak garatzea.
- Modu kooperatiboan jokatzeko.
- Gertaera esanguratsu batzuei buruzko interpretazioak egitea eta horiek ezagutzeko interesa piztea.
- Modu egokian eta pozgarrian besteekin harremanetan jartzea.
- Jokabide sozialeko arauak barneratzea eta eguneroko bizitzan aplikatzea.
- Sentimenduak, nahiak eta ideiak adieraztea.
- Ulermena sustatzea.
- Gorputz-eskemaren kontzientzia hartzea.
- Arreta orokorraren gaitasuna areagotzea.
- Sentikortasuna eta sormena garatzea.
- Gorputza espazioan eta denboran adierazteko instrumentu bezala denaren kontzientzia izatea.

- Esperientzia globalaren bitartez, beste eremu batzuk baloratzea: koloreak, formak eta bolumenak, erritmoa, espazioko erlazioak, etab.
- Pertzepzioak lantzea.
- Orientazioaren, lateralitatearen eta orekaren zentzua izatea.
- Nork bere burua ezagutzea eta autonomia bultzatzea.